

اصفا

T. C.
Milli Eğitim Bakanlığı
Köprübaşı Kütüphanesi
Başmemurluğu
Sayı: 202 II.k.

فاصله اصفا

202

ص

اصف نامه مرحوم لطفی پاشا وزیر الاعظم سلطان
سلیمان خان غازی علیه الرحمة والغفران المدفون
ببلاد الشام حفظت عن الاثم بجرمة
محمد علیه الصلوة والسلام

حمد و ثنا اول پروردگار بی همتایه در که مقدس
عن الشبیه والتظیر و سلطان بی وزیر در
وصلوات و تحیات اول سرور انبیایه در که
بشیر و نذیر در و دخی آل و اصحابه در که
هر بری احیاء دین ایچون مدبر لرایدی صلی الله
تعالی علیه و سلامه و علی اله و اصحابه و عترته
وسلم ما دامت السموات و الارضین بعد
ذلك استنبو رساله نك مؤلفی وزیر لطفی پاشا

ابن عبد المعین در وقتا که حرم محترم سلطانیده
مرحوم جنت مکان سلطان بایزید ولی خارمانده
پرورده نعمت سلطانی اولوب بواسطه عثمانیه
خیر و خواه اولوب و حرم خاصه ده ایکن بنجه
کونه تحصیل معارف ایدوب و جلوس حضرت سلطان
سلیم خاندن جو قدر لقدن الی ایچده متصرفه لق
ایله طشروه به چیقوب بعده جاشنیکر باشلوق ایله بعده
امیر علماک بعده قسطنطینی سنجا غی اندن نکره
فرمان بکار بکلیکی اندن اناطولی اندن وزارت
عنایت اولندی بو حقیر برتقصیر جقد کد نصکره
بنجه علما و شعرا و اطراف ایله مصاحبت ایدوب
علی قدر الطاقه تحصیل معارف و علوم را یتکله
تلطیف اخلاق ایتیش ایدم حالیا پادشاه اولان
اعظم السلطین و اکرم الخواقین ناصی
عباد الله حامی بلاد الله الغازی فی سبیل الله

خادم الحرمين الشريفين مالك البرين والبحرين
سلطان سليمان خان ادام الله عزته
وقا که بوحقیقه وزارت عظمی منصبی احسان
ایتد کده زمانه ده بعض ادب وار کافی
وقانونی دیوانی اول کورد کلومیه
مخالف و پریشان کورد و کما یجون وزارت
عظمی خدمتہ کلن قرندا شلومیه یاد کار اولوق
ایجون وزارت عظمی ادابی ولوازم صدارت
کبری مهماتی درج ایدوب بورسالة
تالیف ایدوب اسمعی اصف نامه قودم تاکه
اول رتبه والای وزارت ایله رعایت اولناز
اخوانم اولان وزراء عظام نظر ایتد کده بوقیه
خیرد عالرا ایله یاد و ذکر ایلیه لو و بورسالی
دورت بابت اوزرینه ترتیب ایلدم اولکی باب
اطوار و اخلاق وزیر اعظم نه رسمه کر کدر

و پادشاه

و پادشاه ایله نیجه معامله ایتک کر کدر رعایا
ایله نیجه معامله کر کدرانی بلدر ایکنی باب
تدبیر سفر یاننده دراو جینی باب تدبیر حزینه یاننده
در دینی باب تدبیر عرایاننده در بوحقیق منصب و
زارفته کلدیکده ایوان دیوانی عالیشان خلی پریشان
واکثر سفهاء و مجهول النسب بعض مرکبین اللرنم
بولشدم ممکن اولدیغی مرتبه یدی یلده تدابیر
مستحسن ایله انتظام ویردم بعد سعادتلو پادشاهه
بعض منافقین اهل غرض الدین فی قلوبهم مرض نفاق
ایدوب و بعض خصوص ایله کویا جرمنه متعلق مغلوب
نساء المایوب انلرک مکرندن امین اولوق ایجون صدارت
عظمیدن حسن رضام ایله غرضی تمنا ایدوب و فراغت
اولی کور ملکین فارغ و کالت عظمی ایدوب درنه
چفتلکیمه کیدوب کوشه انزوا ده فراغ بالله اولوب
جناب حضرت عزته دعاده اولشدم دنیا فانی اولوب

سريع الزوال وكثير الازتعال در عاقل وغير عاقل
است راحت گوشه فراغده وسير باغ وراغده بولفق
يكدر **والله المستعان وعليه التكلان** حق سبحانه
وتعالى بين واسركا في عثمانى رونك ارك خوف
وحظرنك **واعلناك** بد نظرنك حفظ ايليه آيين
بيده ملكوت السموات والارضين **باب اول**
اخلاق و آداب و زير اعظم نجه اوله كى كدر
وبادشاه عالمينا **الله** معامله نجه ايتما كى كدر
انك بياننده در اول صدر اعظم اولانده غرض
دنيويي وجهها من الوجوه اولماق كى كدر
بلكه اوله مسي ولجيد هر خصوصه لله في الله
ولوجه الله ايتما كى كدر زير انك فوقنده بر
منصب يوقدر كه اكاه اصل اوله • وحق سوزي
وبين الناس معيوب اولنحق غير مستحسن استاري
بادشاهه حجاب اتيوب ما وقع اولاني سويلك

كر كدر

كر كدر • ووزير اعظمك بادشاه ايله اولان معامله
بي واسر رني خارجند **كل** موجود بولنان
وزراء عظام دخی واقف اولماق كى كدر • بركون
سلطان سليم خان مرحوم كه ساره طينك اشجعي
واعزى ومعرفت وسخا ايله ممتازى وميدان
سلطانك پير سرفرازي ايدى زمان سلطنتنده
پيرى باشا مرحوم كه مال دفتر دارى ايكن عقل و
ادراكه اعتمادي اولديغيجون همت بادشاه ايله
والاي وزارت منصب صدارت كبراي اولمشد
بر مخفي خصوص مشاورة سيجون ايكندى زماندم
بادشاهه وارده قده اول وقت فرخنده فائده نشنا
بادشاه ايله نجه مشاورم ايتما ايدى وزير اعظم
مسيح پاشا ديواندم و دنكي كورنه سويليشد يكن
ديو صورديغيجون تعزير لسا ايله كويا غرضنى شكيت
ايليوب عزلى تالخيص ايتما ايدى نجه كسنة

بالشع

شفا عتيله وشفيع ايله كوجه خلاص اولمشدر •
 وپادشاه نديميله آچوق اختلاط ائمه مك كركدر
 ملوك نديمسز اولمز • و مصاحبسز دخی اولمز
 امانديم و مصاحب بخشيشدن و خلعتدن
 بهر دار اولوب مصالح خلقه قارشمه مق كركدر
 وپادشاه وزير آكبرينه اكثر عرض ديدار
 پس پرده ده ايتدير مك كركدر • وپادشاه
 ظل الله حضرتلرينه • وزير اعظم عرض ايتدوكي
 امور دونمك كركدر • وزير اكبر كيجه تنهالنده
 محرملى اولان بي غرض مسلمانلردن مناصبه
 مستحق اولوب • فقير و ناتوان اولنلري
 يوقلشدير و ببولوب مناصب و ببولوب اياقلندرمق
 كركدر • معاذ الله رشوت ايله كمسه يه
 ويرمك كركدر • بركم معنائى حاكم صاحب
 تدبير ديدكلري حقنده صحيح اوله مرض قهر و فاقه

5 دن بی مجال اولنلري اياقلندرمق لازم در زیر الله
 الحمد و المنة دولتدم هما امکن وسعت وارد در •
 وجهه ناس و علی الخصوص که وزراء عظام زاده
 لر و دولت علیه امکدارلری • وزاده لری قایر
 لمق لازم عاید در • وزیر زاده لر استعداد لرینه
 کورم کسنه یه محتاج ایتدیر میوب دولت علیه
 انلری قایروب محتاج ائمه مك كركدر • زیرا
 بابا لری سایه دولتده اول مقام والای و زاده
 رقی بولمشلد رخیا ننتی بروجهله دولتده ایده
 میوب انحق صداقت ايله وقتی گذران ایده چکی
 ارباب بصیرقه ظاهر در و وزاردن زاده لرند
 بری استعدادینه کوره وزارت ايله قایر لسه
 انی استکثارا یتمز لر خصوصاً که عن اصل
 بابا لری و یا خود اقربا لر نیک دولت سایه سند
 نیک نام لری اوله بولنر سفر لرده مأمور و لسه

خلق کند و لره زیاده انقیاد آید هر حسب و نشینه
بناءء در و محلول اولان زعامت لری هر بر لری
بر صاحب قدرت شجیع و جسور اولان
کشیار و بره لرحل جنکده لواء رسول الله جوړنده
وسائر امور لره استخدا مه لایق اولوب بر آیه
وزیر لرحدی توابعنه زنهار زعامت و بر مک
کر کردر • ادملر یتمازلر ایله قناعت کر کردر
و بر رایسه ده دخی پاک از و سیرک کرک و ایکی
ابح قلیچی بریم کتور ب قطعاً خلاف
قانون برای خاطر ابطال قانون قدیم اینهمه
کر کردر • تاکه عسا کر قلت کلمه
بر قج قلجک بریم کتر مه سی صداقت د کلد
زیر اولدن کلن عقال بر قج قلیچی بریم کتور مکی
تجوز ایتیه دکاری مجرد عقل لرندن کلمه شد
قلت عسکره بوند بیوک بلا یوقد

و بوند بیوک برفنا محنت اولما مق کر کردر
مکر مال دفتر داری یا خود افندیلاک ایله
نشانی خاصارندن اوله اولور اولمزیم اولاق
بار کیری چون • زنهار حکم امر لری و بر مک
کر کردر بر اولاق ایچون منزل و بر مک تخریبی
بلاده بونه مساعده قدر بر خراب ایش بلیم
بک ظمی مستلزم شیدر • الحذر اولاق بکی
ملکت عثمانیه ده برنا هو ار ظلم یوقدر
اولاق حکمنی قتی مهم شیلر اولوب امور
سلطنته ضرر اولحق احتمالی اولان یرلرده
و بر مک کدر اولور اولماز بره جائز
د کلد • فقرای خلاص ایچون صد اشته
زماننده منزل بار کیری بعض یوللرده وضع
ایتدم وزیر اولک کیری دخی تعیین اولور او
زنهار پادشاه حضرت لرنیک میل مال دن و

ادنی بهانه ایله وزیر لک و سائر مرحوم اولان و حق
ایتام ترتیب ایدز مالی اخذ سواد سنه کتور میه
مال اخذی تقریبی برله و بالذات غایت صقلیق
کر کدر • زیرا یک خلاف شرع بریاطل
ظلمدر • و خلاف نص قاطع در نتیجه کار
بیت المال نامند لجه لرد و شسه و رنه سی
تا که کلنجه باب هما یونده تا صاحبی ظهور ایدنجه
اولنما غی بو حقیر صدر رتمده بویله تدبیر ایتد
ایدی حق سبحانه و تعالی خلاف شرع اولوب
بومثالی ظلمی قبیح در دولت علیه بی صقلیه
بحرمة ارسل رحمة للعالمین و **پادشاهن**
سلطان سلیمان خان مهابت عنوان یدی ییله
دکن باب هما یونده امانت وضع اولنوب اندز
نقل ایله و یا خود سائر طریقله وارث شیر
ظهور ایتیش ایسه خزینه یه التقی بور مشار

ایدی زیرا اموال خلقی بی وجه پادشاهی یه داخل
نفوذ بالله فنای دولته دلیلدر • و بلکه بتون
خزینه بیت المالک اتلاف و پریستان و بی برکت
و بلکه نظام دولته دخی مختل و عباد الله دولته
صوقلغه باعثدر • زیرا اکثری حقوق ایتام
ترتب ایدر مالک حذر ایتک و لجبدر • و
وزیر اعظم اولاه قول طائفه سنه مدبر و
ضابط کمسنه لری اغا و اهل فکر و عاقل و طمع
سزا اولوب اهل ادراک اولنلری کاتب
اتمه سعی بلیغ ایتک کر کدر • قول مضبوط
اولدقجه صدر اعظم و دولت علیه و ر
جالی استراحت اولمز • وزیر اعظم پادشاه
عالمیناه حضرت یارینه امور دین دولته لازم
اولانی توقف ایتیب حقی سوبیا کر کدر
و ناس دولتی تعیب ایدوب بین الناس گفت

شنیده به و دولتی دبلند یرجک ایشاری
ایتدر میوب بوجه مستحسن ایله دفع ایتک
لازمدر زیرا عبث یره و زراء و یا خود •
سائر رجال دولت علیه فی مصادره ایتدر مد
غایت احتراز ککر کرد • و طشرم وزاری
حضراتلرینک برزدن لشکی اولند قده بردن
اعتماد ایدوب تکدیر ایتدوب جرمی واقع ایلشه
ایتمه مستی مشعرا و امر علیه ایله جرمنه کوره
مواخذ ایلله یه پک اقتضا ایدر ایلشه بر قطعه
خط هما یوار سال ایدوب بویله حرکتدن کفر
ایده سز صکره جزا ترتیب اولور سز دیو تخویف
ایلیه یوخسه غرضه بناء یا خود لا عن شی
بروز برزدن ادنی جرم صدور یله عزل یا خود
معاز الله اعدام کی یا خود رفع وزارت
کی بویله حرکت ایتدن بغایت احتراز لازمدر

زیرا

زیرا من حفر بئر الاخیه فقد وقع فیها اولدو
عندن غیرکی بو تقریب ضبط ممالیک عسیر
اولوب ادنی شی ایچون رعایا بو کیفیتی کوریک
کی تشکی ایله اسلامبولی طولدور ب مجرد
فیصل استانه یره سبب و تراحمه باعث در •
و عرض دولتی دحی شکست ایتکه باریدر
و وزیر اعظم چندان عزلندن و هم ایللیوب
برناهوار خصوص کورب دایستنا اولمدن
عزلنی اختیار ایدوب بین الناس شو یله بر
بولسز الیشی ایتدی عزلنی اختیار اندک
دیمک پسندیده اولمق یکدر • و اولاد
انجام دنیا فانی و بونده خیر و شر ایدن البتده
دنیا ده و اخرتده بولسه ککر کرد
نتکمر نص کریمله ثابتدر و من یعمل مثقال ذره
خیر آیره و من یعمل مثقال ذره شر آیره

صدق الله العظیم • وزیر اول و سائر
 وزراء عظام دخی بهر حال وقت نمازی خانه نرند
 ادا ایده لر • و وزیرانک قیوسی اچقا اولوب
 بولشمه سی عباد الله اسنا اولمق کرکدر • و
 دخی عرض شکست اولمایوب مهما ممکن ممکن
 مرتبه خلقی تطیب خاطر مه سعی ایتما کرکدر
 و حرامزاده و خرسوزه ظهور ایدنی هدایا
 ایله صاحب جقوب خالصان حذر ایتما
 کرکدر • و اصحاب دولته معاذ الله بوشور
 مرضی کی برکبائر و ملعون بی علاج اولمز
 و دولتک اختلا نه باعثد مکرکه کشینک
 کند و دوستلرندن هدایا کتور مکه معناد
 اولنلرندن قدرتی اولوب محتاج اولمینلر
 عادتاجواز عاری ایله التوق جائز اوله
 یوخسه رشوتدن الحذر الحذر کتاب الله

رشوت حرامدر جائز دکلر الله نه تجاوز ادرت
 عظمی ده اولنلرک اون ایکی گره یوزیک اچقه خاصه
 وارد لر • و برحق بازوسین دوزرسنه ده
 یکر می یوکه قریب اچقه اولور • و ایکی اوج
 یوکلک امرای کرادن و قوی امرادن افسشه و
 اندن دخی کلور ایتسه سنه ده دخی یکر می
 دورث یوک اچقه اولمق لازم کلور بحمد الله تعا
 دولت عثمانیه ده بولحسان کافیدر هله یو
 حقیر اون لبش یوک اچقه سین یلده مطبخه و
 قولم نامنده اولنلره • و لبش یوک اچقه سی •
 تصدقاته صرف ایدوب دورث لبش یوک
 اچقه دخی خزنیده باقی قلور قالور ایدی و غزالره
 مال غنایمندن و بکار یکلیکمزده حلال اعتبار
 اولان رسوم اعشاردن بنجه محصوق صاقلنشد
 انی تصدقاته و حسناته بذل ایدردم الحمد لله

اكر منا وانعنا وطمع برقيح واديدر هيج
 غايي يوقدر • قناغت بر كتر لايفتي
 در منافعي الله دار ز قنا من القناعة وليتر
 لنا من الشفاعة • ودخي وزير اعظم اولنلرك
 اوقاتي مهماتي سلطنته مصروف كرك تقيد
 بنا وسائر وسوز و معاذ الله عيش وعشرت
 مناسب دكلدر • مدبر بونلري ايتديكي و
 قتده سائر ناس ضبطي كوج اولور اول مقامه
 كلكد نسكره مناسب اولان اكثري اوقاتنده
 سكوت لازم و بلكه واجيدر • ارباب حكومته
 هيج سكوت قدر بريوك وقار اولمز ممكن اولان
 مرتبه نفسني سمت صلاحه وعالي صلاحه
 سعي ايتك كرك • و صدر اعظم اولان اهل
 ديواندن اولان ارباب معرفته و اهل اولنلرك
 ايولرينه و معتمد اولنلرينه حالنه كوره

رعايت والتفات ايله مشار بالبنان ايدوب •
 استمالت و برك كركدر • و اهل مناصبي و اهل
 ديواني كند و دن غيري يه محكوم ايتيه مك
 كركدر • مدرسين و علماء طائفه سي اكثريسي
 بربرينه غايت ايله حسد اوزره لردر بويله اكلنلر
 انلرك بربري حقنده سويلد و كنه قطعاً انا نيق
 رئيس علماء اولنلر ايله مشاوره ايلوب مناصب
 علامده غايت تحري ايتك كركدر • و بوقلمق
 كرك و مناصب كتابي اكر روزنامه و اكرمقيله
 و باش محاسبه و على الخصوص مال دفتر دار
 ليغني و سائر بومثلي خدمتلر در حذر ايدوب
 اهل قلم اولميا يوب اهل قلم اولميا نه دوشر مك
 كرك • و وزير اعظم اولان هفته ده ايكي
 كون مخصوصتجه رسالت پناه صلى الله تعالما
 عليه و سلامه روح شريفار چون طعام

ایدوب صلحادن و عقلا دن پنجه کمسنه
 چا غردوب بعض عقلا طائفه سندن اول
 تقریب ایله پنجه احوال و پنجه خصوصه واقف
 اولمق کرکد. هله بو حقیر زما صد ارتمه بویه
 اینمش ایدم و صدراعظم اولانک مجلسنده مرتب
 اهل مناصبی بلك کرکدر. هر برلینک مقامی
 ندر اکرامی نه طرز در اکتلیوب بلك کرکدر وزیر
 اول وزیر اعظم التنده طوره لر. و بکار بکیلر
 وزیرای عظام حضرتلرینک التنده دیرانلره
 کمسنه تصدرا بلر صاحب سنجاق اولوب
 ارباب جهاتدن اولدقلری ایجون. و قاضی
 عسکرلو بکار بکیارلک التنده در. و مال
 دفتر دارلری سنجاق بیکارینه و اوزنکی اغا
 لرینه تصدرا ایده مرلر. اندن صکره
 چاقچی باشیدر. و جاسنکیر با سید

و بلوک

و اوزنکی اغا
 اندن صکره
 چاقچی باشیدر
 و جاسنکیر با سید

و بلوک اغا لریدر. و دفتر دارلر نشا نجیه تصد
 ایدرلر مکر توقیعی وزارت ایله اوله یا خود اقدی
 اوله. اما اسکسی اوله من حیث الکتابه و
 افندیك ایله مال دفتر داری و افندیك ایله
 توقیعی رتبه ده تحت فاضلری ایله برابر در
 هیچ فرقی یوقدر سنجاق بیکارینه صحن
 مدرساری مجلسنده تصدرا ایدرلر داخل و خارج
 سنجاق بکینک التنده در. و سلاطین تولیتی
 خدمتین ایدنلر جاسنکیر و متفرقه دن تقدیم
 اولنور. و چاوشدن کاتب تقدیم اولنور
 معزز و محترم در سلطان سلیم خان مرحوم
 حضرتلرینه عرض اولندقه کاتب اسرار
 سلطنته خدمت ایدرلر. چاوشلر ایسه
 ظاهرده اولان مصالحه خدمت ایدرلر
 دیوبور مشلر در. و کتاب ایچنده مقدمه

یکجہی کلبند • و روز ناچہ در و عوفہ متفرقہ
 لیغی خارجدن اولنارہ ویرلہ مک کرکدر • مکرکیم
 حرم خاصہ دن جیقہ یا خود بکار بکی و دفتر دار
 اوغلاری اولہ و سکسنا اچہ زعامتی اولیان •
 سنجاغہ مستحق اولمز و سنجاغک نہایتی دور
 یوز بیک اچہ در مال دفتر داری سنجاغہ جقسہ
 دورت یوز بیک اچہ ایله چقر اوزنجا غازی
 اوچیز الی بیک اچہ ایله چقر وزیمہ وزرای
 عظام قالمق قانوند • وزعامت کاتبہ
 الی بیک اچہ وچاوشده قوق بیک اچہ مقداری
 جمع اولق کرک زیادہ برکدزمہ کہ قلیج از لغتہ
 سبدر برکدزمہ دن غایت احترامت
 لازم در • و وزیر اعظم بادشاہ عالمپناہ
 حضرتلرینہ اکثری سوزندہ سعادتلو بادشاہم
 بن بوندن یوکی ایردم طوغرو سین سولام روز

جزارہ شمدن کرو جوبن سن و پردیمکدر • و
 دیواندہ شناکی استما عندہ بالذات کند و لومقید
 اولق کرک • و اطراف اکنافدن ایچی کلسہ
 جوقلق احوالہ واقف اولماق ایچون ایچی اوستنہ
 قونلنرہ غایت امیرلق کرکدر • جوقلیق کذریر
 میہ لرو احوال نرخ امور مہم عالمکدر انکله
 محکم مقید اولق کرک ارباب مناصبت کمی
 برنج باز رکانی و کھک خانہ سی عطاردکانی و
 کندوسی بقاللق و نغوز بالله تعاضد اقلق
 ایلوب بومرتجانی رجال دولت بونلردن اولماق
 کرک نرخ ایله مصالح فقرادر • و اهل مناصب
 برایکی شکایتی سبیلہ عزل ائمہ مکرکدر برایکی
 کرہ شکایتی سی اولنہ اکرام ارادر و اگر قضا در
 صاقنوب بردن عزل ایتیمہ لرو • وزیر اعظم
 مزبور لروہ بر نصیحتی مشعر و مستفمن مکتوب

کوند و رب نصیحت نام اتمک کرک ز برابو قاریده
ذکر اولمشیدی بالکر برایکی شکاینجی ایله و زراء
وسائر حکامی عزل اتمک خطا عظیمدر •
مکتوب مزکور ایله منتقم اولما یوب شاکیلری
کنه برج کره اوسته کرایسه و واقع ایسه
عزل اولمق کرک • زیرا صدر اعظم مقادر
شناس اولوب هر کسک قدرتشا کر حسب
و نسب که زیاده اعتباره باعند • بوسبب
ایله اوله یا خود معرفت ایله در • و اگر خدمت
ایله در بک کرکدر • و هر کس قنقی منصبه
مناسبدر بک کرکدر • اکا کورم توجیهاتیک
کرکدر • و رعایان اولوب اینه وده ده
سیاهی زاده اولمیناره سیاهی ایقندن غایت
طیانق کرکدر • معاذ الله اول قبوا جلیله هر
کس رعایا لکدن ورعیت قیدندن حیقار

سیاهی اولمق لازم کلور • رعیت قالمینجه ایراد
پادشاهی قلت اوزره اولمق لازم کلور الله تعالی
تبارک الذی بیده الملك **باب الثانی سفر تدبیری**
بیانته در اولاسفر لازم کلن یولرده و زراء
عظامدن بری سر عسکر و یا خود بکار بکیلردن
برینی سردار اتمک کرکدر • و لکن ممکن اولد فجه
وزراردن غیر سر عسکر اتمه لر بکار بکیلرینه
اطاعت چندان وزرای عظام کی اولمز فرقی
جو قدر • و بعضی یولرده سنجاق بکلری سردار
دخی اوله کلمشلردر • اول سفره نقد خزینه
ونه نقد زخیره لازمدر • مقدم تدارک
ایدوب بعده حقیق کرک اگر پادشاه کندوسی
حقیق لازم کلور ایسه صدر اعظم اولان دفتر
دارلری و سائر ارکانی دیوانی جمع ایدوب بمقدار
عسکر کرک • و نه تدبیر و نه یره زخیره لر قووق

کر کرد. تدارک ایدوب و بادشاهه لازم
اولان دوه وقاطر و امثالنی وات مهاتنی
میرا خورایله کور ملک و بادشاه ایجون یولده
بر عربه دخی بیله کتور بکتمک کر کرد. اولاً
صدراعظم اولان قونلقدیم پادشاهدن بر
مقدار اراجق قونمق **کرک**. زیرا اطرافین
عسکره احاطه و بادشاه خیمه سنده خلق
بر میل مقداری بعید **کرک** در. و بادشاه اوتاخی
اوکنده خزینه ههایون جادری قوریلوب مال
دفتر داری اولان آنده دیوان ایتمک **کرک** و
پادشاه طرفندن وزرا حضرتلرینه وقاضی عسکره
ودفتر دارلره و نسیباً نجیه و دفتر امینه دل
تعیینات و بر ملک کر کرد. قانوندر حتی سلطان
سلیم خان حضرتلری جالدران سفرینیک **دفتر**
مستور در. و یوللرده ات اوزرنده استبداد

زمانه

زمانده وزیر بولنان یناشمق **کرک** و سائر
وزرای عظام دخی یناشمق جائز در و سائر
ارکان دیوان چاغیرلر بکده یا نلرینه وارمغه
باس یوقدر. و هر سخاق یکی بر کجه قراول
بکلمک کر کرد. اوتاق اوکنی بر یلوک اغاسی
نوبت بکلمک کر کرد. و سلطان سلیم خان
مرحوم زماننده بر کوره فتح دیار بکده کید رایکن
اوتاق اوکنده بر قاج جاسوس حرامزاده لریکه شاه
اسمعیل طرفندن ارسال اولمشلر خیمه پادشاهی
آتشه اوز بکجه ایله پادشاهی بکلیوب طشره
جبقرایسه بجاق ایله اورمق نیتنه بر قج فدای
ککش ایشلر طویلوب حقلرندن کلمشش ایدی
اول زماندن برو نوبت ایله بر یلوک اغاسی بکلمک
امر اولمشدر. و بادشاه لرحل جنکده غایت کریده
اولمق **کرک**. و بادشاهک اوکنده طوب و

وزنجیر کر کرد و یاد شاهک اتی آباغی
بوقغولمنق لازمدر • بوقغودن استکلام اوزره
دور مقدر • خوف ایتمه یاد شاهد فرصت برمد
دیویانلرنده اولان وزیر لر بویله تسلیه دن مراد
تقویت وقوت ایچوند • جنگ ایله تغزیه
خاطر ایتک کر کرد • وجنک ایچنده عسکره
خلاف قانون ویرکی دخی ویرمه مک کر کرد
وعسکر خلقنه بر مستقیم نزل امینی کر کرد
و یاد شاه یکچریه و سپاهییه التی کون
رخیره باغشلق قانوندر • اوج کون سرحد
داخل اولدقه اوج کون دخی چیقورکن سلطه
سلیم خان ویرمشد • وقع واقع اولسه
مبارک بیرام کی ال او بولور • وزیر اسیر
سمور کورک لور کیرلر • وقاضی عسکر لر
ودفتر دارلر یالکز قفتان کیرلر واکو بکلر

بکیرلر

بکیاری در • واکر سیناق بکلریدر • طشره ده
مناصبی اولنلر دخی قفتانلر کیرلر • وجبه لوده
قانون التی بیات ایچمه یتیماری اولان ایکی جبه
لودر • اون بیکلی اوج دورت جبه لودر یکر
بیکلی زعامت دورت جبه لودر بویله ویرر
اما جبه لولمقدن وزرا غایت احتراز و حذر
نام کر کرد • سفره صاحب
یتیمار بالذات کلک کر کرد • مکر صبی اولوب
یا خود خسته اوله و سفره خزینه یادشاهی
ایله ایکی قت کتمک کر کرد • جائز که بخشیش
زیاده لازم اوله و سرحد لری مدبر حاکم لر
اصمار لیوب غایت پکشد و رب کتمک کرک و
سرحد لره فتوحاتی بلدیرومک لازمدر و یادشا
چا درده ایکن عرضه کیرلک لازم طسه
سرای قانونی کی کیرلک لازمدر • وقره

احوالی تدارکی نجه لازم مهم ایسه دریا احوال
اندن زیاده مهملد برکون سلطان سلیم خان
مرحوم سلاطینک عقل و از عاقله و عدله
مائل و احسانا کرمیدر خادم الحرمین الشریفین
اولوق سعادتنه و اصل و عزیز مصر اولوغه مائل
و اول سعادته نائل صاحب قراندر کمال پاشا حرم
دیمش که برسانه او جیور عد دیاید رمق
استرم تا حصار حدن کاد خانیه رک اولوق
اوزره کرکدر • دیوهر بار بویله اولمسی
مناسبدر دیوهر برامش لر و نیتلری دخی
بویله ایتمک ایمش عمر و فایتمد یکندن بویلیجه
قالمش نیتیم ان شاء الله تعالی فتح افرنجه در
دید کلرنده منلا دخی شوکل و پادشاه هم سز
سعادته بر سرایده و بر شهرده مقیم سکرکه
انک ولی نعمتی بحر در • وهم بحر فتح اولمسیجه

و کخی کلینجه اسلا مبول معمر اولماز دیوهر و منار
مرحوم سلطان سلیم خانک افتاب عمری سریع
الزوال و خاطر شرفلرنده اولان خیر نیتلری
میتسر و مقدر اولدی • اما حالیا پادشاه هم
اولان صاحب العدل و الاحسان سلطان بن
السلطان سلطان سلیمان خان حضرتلری
دخی دریاهما تنده محکم مقید اولوب احوال
بحر منتظم اولوب هر جهتله غزات بر و بجری
الله الحمد اعدای دین اولان کفره یه غالب اولمفلر
هتلی و نظری غالبدر حتی بو حقیر سبب اولمش
که دریایه مستقل بکلو و قبودانلر دنجه
حاکم نصب اولوب سلطنت دولت عثمانیه
نک بر جنا حیدر معمر اولله دیوقتی جوف
سعی ایتشدم و پادشاهم دخی بویله اولمسی
مساعلم و استخسانا ایدوب بویله ایتدیردیلر

ایدی بنم رخی پادشاهم سلطان سلیمان خان
حضرتلرینه عرض وانها ایلدو کم بو وجهله
اولمشدیکه سلاطین سلفده بزه مالک پادشاه
چوقدر بجره مالکی آزدرد و بجر سفری تدبیرنده
کافر بردن آرتقدر بزانلره غالب اولق کرکدر
دید و کمد جواننده سوزک حقدراویله
کرکدر یور مشاردرد سوزمک سفر حقنده
نتیجه بی و کلامک کزیده سی بودر که دریا
مصرفنده جانب پادشاهیدن برامین نصب
ایتدیردم اگر مهمات بر و اگر مصالح بجر در
و اگر نظام و انتظام و وزراء عالیمقامدر
وامراد و وزیر اعظمک بونلریوزیر آغیدرد
و باعث ذکرجیلدر لازم اولان مرتبه
سعی و کوشش ایتک لازم و مهدر اللهم
اِنِّی تَوَكَّلْتُ عَلَیْکَ وَ قَوَّضْتُ اَمْرَی اِلَیْکَ اِنَّکَ

عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ **باب ثالث تدبیر خزینه بیاننده در**
اولا تدبیر خزینه امور متقه دندر سلطنت خزان
اولور و جمع خزینه تدبیر ایلله اولور و ظلم و
ستملا اولمز بو حقیر زمانده وزیر اولدم خزینه
مشقوش و نقصان اوزره بولدم جلوس سلطان
سلیمان خانده ایراد مصرف ایلله برابر اولمش
ایدی کاه یشیموب طشرده موجود اولان اسکی
خزینه دن و بریلور ایدی بوسبب اختلا لدن دیو
البته ایراد مصرفه غالب کرکدر تا که آیین
سلطنته نقصان کلیه حک قدر تدبیر
ایتدم صدر اعظم اولان اولای ابراری مصرفه
غالب ایتدیردب و قول طایفه سین چوقلمدن
غایت حذر کور تا که آیین سلطنته
نقصان کلمیوب عسکر از کرکدر حق بولکه
جمله سنک غایت ایلله دفتری مضبوط و کند و

موجود و اسامی و علوفه و او ان بش بیکارده
موجب بشد ربه سی بهلوانقدر اگر خزینه
و اگر قول موجبیدر. اگر مهمات سرای و مطبخ
و آخور و در احوالی مهماتیدر بشوب بر مقدار
آرتق کرکدر وزیر اعظم و لان دیوان همایونده
مدبر و عاقل اهل قلدن خبردار و اهل وقار و دفتر
دار و بولوب استخدام ایتک کرکدر. و انلره استقلاله
و پروپاموری انلره تفویض کرکدر. اما انلر
دخی کندی سودا سنده و پاشی هواسنده و اولایوب
مال پادشاهی برله تقید تام ایتک کرکدر بویله
اولمز مساعدده اولغیه بویله ایدر ایسه استقلاله
لنه مساعدده کرکدر پادشاه همز زماننده ابراهیم
پاشا و اسکندر چلبی که التفات و عنوان ایله
مشهور زمان اولوب پادشاه همز بالذات کند و سیر
و یا غجه لویه و اروپا جله عالمک کندی کوزنه

بطن

بطن یعنی دکن اولمشلرایدی اخر الامر فتح بغدادده
برایسی سردار اولدقده بعضی اسناددن و بریز
خزینیه و نزولی قصور و وزره تدارکندن مظهر
غضب اولمشلردر. و تدبیر خزینه ده سعی بودر
که جو قلوب واجب از دیار نه سعی ایتیمیه لروخصو
صا که تفاعد و بر مکره اهتمام ایدوب و بر میله لرو
تکرار یا زلف کرک. و اسکی دفتر لرایله تطبیق او
لنوب رعایا اسکی دفتر دن نقصان اولماق
کرک زیاده تقید لازمدر **باب رابع تدبیر پاشانده**
در اولایوب برك رعایا سی ظلمدن قاچوب نفوذ
بالله تعالی بر خیره قاچشوب کتسه لزینه اول
برک حاکمی انلری بر اسکی مکانلرینه ارجاع ایتدیر
کوندرومک کرکدر تا که مملکت رعایا سرخراب
اولمیه. و رعایا دن عوارض النفق درت بش
بیله بریکر میشر اچه احداث اولندی مرحوم

سلطان سلیم خان زمان نشریفاندم برکوه
اولدی بش بیلد بریکو میشر افجه انشدرد مقابل
استراحت عسکره بکشمات بهاسی دیوزی
اولمش ایدی لکن معقول نشنه دکلد راقا
هریل اولماق کوکدر تاکه انلره کوچ اولیه و
رعایایه کوچ کلیه و کورچی کیلر ایچون اوله
کلشدر یارنج ایت که کوره که قادر او
انلردن دورت خانیه برکورچی کتوردن
قاج ای خدمت ایدرایسه خزینه دن کونده
اونز افجه ویرلشدر و رعایانک برلیسی غایت
خدمت اتشه ویولدا شلقده بولنوب خرید
عنایتدن بتاره مستحق اولوب سپاهی ولسه
اقرباسین و بیاسین و اناسین غایت ایله صیانت
ایتمه ملک کرک یاخورد دانشمند اولسه کند و
رعیتلکدر فورتلور اما توابعی کنه رعیتلدر

وجنس

وجنس سادات کرامکه عرق مطهره هاشمیدر
انلره دخی جوق خارجدن قرشمشدر و انلره نقیب
السادات وضع اولمشدر دفتر قدیم لرنیکه
شجره طینه دیولر انده موجودا ولیا نلرت
اخراج ایتمک کرک و رعیتله جوق یوز ویرمه
ملک کدر مالی جوق اولور ایسه تعرض ایتمک
کرک اما لباسده و انده و املا کده سپاهی کی
ترتیب ایتدر ملک کرک بو عبد حقیر برکورچی تقصیر
ساراه طین کرامکه هربری مائل عدل و
تقوی ایله مجتهدین عظام تقلیدت ایدر لردی
انلردن کوردکم و استندو کم بورساله یازدم
حق سبحانه و تعالی مستهل الامور الصعبات و
ملهم امور الصوابدر هر قول لرنی رساد و
اخلاق حسنه برله دلش ایتدو رم مجرمه سید
المسیان وخاتم النبیین و صلی الله تعالی علی

سیدنا محمد حبیب رب العالمین • نبینا محمد و
والصلاة و صحبه و عترته اجمعین الطیبین الطاهرین
وسلم تسلیماً کثیراً • الی یوم الدین و الحمد
لله رب العالمین **رساله وظیفه خوران بنده کان**
العثمان قلم رسم ایلدی طبع اکا معمار الفار اولدی
اشجار یله الت مرکب کا غد و برخامه ایلده شروع
ایتدم بنایه زی مهارت حروف احجار اولوب
نقطنه هاکر سطور اولدی • خدا بر متانت یا
بلدی اختصار اویره بو معمور اولوب عجبیه دهر
ومتاعت اولور سه شاه دوران قیولی کونش
کی اولور نور شمولی سبب **تجربان رساله و باعث**
نظیر این مقاله بو فقیر پر عجز و التقصیر سابقاً
دفترخانه امینی اولوب حالیا مقابله خدمتیه
مأمور اولان **عین علی قوللری** بیک اون سکر سنه
رجب و شعبان و رمضان ایلرینک مواجیهده که

20 کتاب اصطلا حنده ذکر اولنان مواجیه رشن
مواجی تعبیر ایدر لر هر طایفه نیک نفری و یومیه
و مقرره بی صحتی او زره اخراج اولند قد نضکره
فهم و از عانه اسان اولان تعبیر ایلده علی وجه
الاجمال تحریر اولندی جماعت یکجریان **درگاه**
عالی مع طابطان زمره مزبوره و ضوابط و
زغریان و غیر هم او توزیدی بیک التیوز
یکرمی یدی نفردر زیاده د کلد **یومیه لری**
ایکیوز سکسان دورت بیک او جیوز سکسان
برجق اچقه اولور اوج ایده بر مواجیری ایکیوز الی
بریواک و التمشیدی بیک یدیوز الی طقوز اچقه ایدر
عادت نان خوران که زمره مزبوره ایستامنه فضل
و یریلور بیک التی الی بش نفردر هر نفره اون
اچقه سی دیو و یریلور اون بش اچقه دن یکرمی دت
بیک سکریوز یکرمی بش اچقه اولور • اول تقدیر

هراوج ایده بریکچری اوچا غنه ایکسوز الی
بریوک و طقسان ایک بیک بشیوز سکسان
دورت اچه موجب و عادات و پرلور که
سنه کامله بیک یول دخی یدی یوک تمش
بیک اوجیوز او تو ز الخ اچه اولور **عادت**
کمان بهار بیک بره نفره او تو ز اچه و پرلور
شوال و ذی القعدة و ذی الحجه موجب که
کتاب اصطلاحنده لدره موجب دیلر ز کولنا
بهار ی مولجیری ایله معاً ویرلک معاً دد
بالاده مسطور اولدیغی اوزره او تو زیدی
بیک التیوز یکری یدی نفره عادت کمان
بهار ی او تو ز اچه آون بریوک یکری سکر
بیک سکر یوز اون اچه اولور موجب بیک
عادت لری سنه کامله ده بیک یوز اون
سکر یوک دخی طقسا طقوز بیک یوز قق اچه

ایدر جاعت غلمان عجمیان اسلا مبول و بوستانجیان
باغچه خاتمه و باغچهای سائر و غلمان ادر نه طقوز
بیک در تیوز الی نفره **یومیه لری** یکری دورت
بیک بشیوز قرق اوج اچه ایدر خد متند اولان
عجمی او غلاملرک اوج ایده بر عادت زریول دیو
انعام و پرلور علوفه لری ایله معاً اولور لری مرحومه
خاصکی سلطان جامع شریفین بنا ایلا کده عجمی
او غلاملری زیاده خدمتند بولنما غلامه موخی الیهانک
رجاسیله مرحوم و مغفور له سلطان سلیمان خان
حضرت لری زماننده ایده بش اچه با بوج اچه سی ویر
لک فرمان اولمش ایدی ما بیلرند جاریدر ایک
بیک یدیوز او تو ز ایک نفره و پرلور اوج ایده
قرق بیک طقوز یوز سکسان اچه ایدر اول
نقد برجه طائفه مزبور ملک موجب و عادت
زریول لری اوج ایده یکری ایک یوک دخی قرق یدی

بيك سكر يوز اچقه ايدرسنه كاماله سكرسان
طقوز يوك دخي طقسا ن بربيك ايك يوز اچقه
اولور. بوطائفه يه دخي عادت كمان بهالري
مقرر دريله برور يور. اول تقديرجه عجي
او غار نلري طائفه سنك سنه كاماله ده
موا جباري و اوج ايده ويرله سي عادت اولان
با بوج اچقه سي وييله برور يور كمان اچقه سي
جمعا طقسا ايك يوك بقمش اوج بيك اوچوز
سكران اچقه ايدر جماعت ابناء سپاهيان يدي
بيك سكر يوز سكران ايدى نفرد در يوميه لري
يوز التمش دورت بيك بشت يوز طقسا طقوز
اچقه اولور. اوج ايده موا جباري يوز قرق
بش بيك التمش يدي بيك اون براچقه اولور
جماعت ابناء سلحداران يدي بيك التمش سكران
اوج نفرد در يوميه لري يوز او تو ز بش بيك

ايكيوز

ايكيوز يدي اچقه اولور اوج ايده برو موا جباري
يوز اون طقوز يوك دخي التمش بش بيك سكر
يوز اون طقوز اچقه اولور. زمان سلطان
احمد خان و^{١١١} سنه جماعت علوفجيان يمير
ايكي بيك التمش نفرد در يوميه لري يكرمي التمش
بيك طقوز يوز التمش اوج اچقه اولور اوج
ايده برو موا جباري يكرمي اوج يوك سكران بيك
ايكيوز يكرمي بش اچقه اولور جماعت علوفجيان
يسار بيك دورتيوز يكرمي اوج نفرد در يوميه
لري اون يدي بيك يوز سكران اچقه اولور
اوج ايده برو موا جباري اون بش يوك يكرمي بيك
دورتيوز او تو ز اچقه اولور جماعت عذبان
يمير طقوز يوز سكر نفرد در يوميه لري اون
ايكي بيك يدي يوز اون دورت اچقه اولور
اوج ايده برو موا جباري اون يوك يكرمي

بش بیک یوز سکسان طقوز اچقه اولور **جماعت**
عذبان یسار طقوز یوز یتیش اوج نفر در
یومیله لی اون ایکی بیک یکر اچ اوج آیده بر
مواجبیری اون بر کرم یوز بیک و ایکی بیک
دو یوز فرق یدک اچقه اولور **بو تقدیر جماعه**
القی بلو کار یکر بیک سکر یوز التمش طقوز
نفر اولور **یومیله لی** اوج یوز التمش طقوز
بیک **القی** التیوز سکسان بش اچقه اولور
اوج آیلق مواجبیری جمعا اوج یوز یکر می یوک
اون یدک بیک ید یوز یکر می اچقه آید **بعد**
جبه جی و طوبی و طوب عرب به جی لک احوالی
و مواجبیری بیاننده در **جماعت جبه جیان**
بش بیک ید یوز او تو ز نفر در **یومیله لی**
یکر می القی بیک یوز یتیش یدک یچقا اچقه
اولور اوج آیده بر مواجبیری انحق بر قسط

مواجی یکر می اوج یوک اون بر بیک ید یوز الی اوج
اچقه اولور سنه کامله ده طقسا ایکی یوک فرق
یدک بیک اون ایکی اچقه بونلرده دخی عادت کمان
بها مقرر در یاده بر ور یلور **اول دخی**
لرز مواجبیک بیله سیاه ویر ملک مقدار در
بالاده مسطور اولد یغی اوز ره بش بیک یدک
یوز او تو ز نفرک بهر نفره او تو ز اچقه کمان
بها لی یوز یتیش بر بیک طقوز یوز اچقه اولور
بو تقدیر جبه طایفه ضربوره نک مواجبیری و
کمان بها لی ایچون سنه کامله ده طقسا دورت
یوک اون سکر بیک طقوز یوز اون ایکی اچقه
ویر یلور **جماعت طوبی یاد رکاه عالی** بیک
بش یوز الی ایکی نفر در **یومیله لی** اون بر بیک
یوز التمش یدک یچقا اچقه آید اوج آیده مواجبیری
طقوز یوز سکسان سکر بیک اوج یوز یکر می

اوج اچقه اولور سنه کامله ده اوتوز طقوز
 يوك الى اوج بيك ايكوز طقسا ايكي اچقه اولور
 جماعت عربيه جينا طوبالقيوز سكتا دورت
 نفرد رجوعى يوميه لري بش بيك بشيوز
 يتمش الى اچقه اولور. اوج آيده بر قسط مواجلي
 دورتيوز طقسا اوج بيك بشيوز يكرى اچقه
 ايدر سنه كامله ده اون طقوز يوك يتمش
 دورت بيك سكتا اچقه ايدر فصل بيوك و
 كوجك اخورده اولان ستر اجلر وشا كردلر
 وسائر اصطبيل عامر خداملري مواجيلري
 بيا شده در جمعاً دورتيك اوجيوز يكرى
 نفرد يوميه لري يكرى اوج بيك يديوز
 فرق اچقه اولور اوج آيده بر مواجيلري يكرى
 بريوك ويك ايكوز طقسا طقوز اچقه ايدر
 سنه كامله ده سكتا دورت يوك دخي

بش

بش بيك يوز طقسا ان الى اچقه اولور بوايان هابون
 دورتيوز اون يدي نفرد يوميه لري بيك التيوز
 اوج اچقه اولور. اوج ايلق مواجيلري يوز فرق
 بريك سكتا يوز التمش اچقه اولور بوتقد برجه
 جلاه ايج قبوره وطشره قبوره اولان قبوجيلر
 ايكي بيك اوجيوز فرق يدي نفرا اولور يوميه
 لري اون سكتا بيك بشيوز سكتا دورت اچقه
 اولور اوج ايلق بر مواجيلري اون التي يوك فرق
 دورت بيك التيوز سكتا ايكي اچقه اولور
 مطبخ عامر خدامنك وظائفي بيا شده در جمعاً
 بيك يوز يكرى طقوز نفرد يوميه لري طقوز
 بيك اوجيوز سكتا بچق اچقه ايدر اوج ايلق مواجيلري
 يوز يكرى اوج بيك سكتا يوز ايكي اچقه ايدر
 سنه كامله ده ايكوز طقسا بش بيك ايكي
 يوز سكتا اچقه ايدر فصل خياطين حاصله و خدام

اهل حرف چاه خاصه و حالت در زیاری و جیوز
 اون طقوز نفر در **یومیه لری** اوج بیک اوتوز
 اچه مقرری ایکیوز القش سکر بیک یوز القش
 دورت اچه ایدرسنه کامله ده اون یوک تمش
 ایکی اچه اولور **خدمه** اهل حرف طقوز یوز
 قرق یدی نفر در **یومیه لری** سکر بیک یوز
 القش دورت بچق اچه ایدر اوج ایلق موچیکر
 بدیوز یکر می ایکی بیک لبشیوز الی سکر اچه
 اولور سنه کامله ده یکر می سکر یوک طقسا
 بیک ایکیوز اوتوز ایکی اچه ایدر **جماعت**
مهران خیمه سکر یوز اوتوز لبش نفر در **یومیه لری**
 دوتیوز سکسانا بش بیک النیوز
 قرق اوج اچه ایدرسنه کامله ده اون
 طقوز یوک قرق ایکی بیک تمش دورت
 اچه اولور **جماعت** **مهران عالم** ایکیوز یکر می

سکر

سکر نفر در **یومیه لری** ایکی بیک تمش دورت
 اچه ایدر بر قسط مواجیلری یوز سکسانا
 اوج بیک لبشیوز قرق طقوز اچه اولور
 سنه کامله ده بدیوز اوتوز دورت بیک
 یوز طقسا الی اچه ایدر **جماعت خزینه دار**
بیرون اون طقوز نفر در **یومیه لری** یدی
 یوز قرق اچه اولور علوفه لری آیده بر اولور
 ایلق یکر می ایکی بیک یوز القش اچه ایدرسنه
 کامله ده ایکی یوز القش یدی بیک یوز یکر می
 اچه اولور **جماعت معاران خاصه** قرق
 دورت نفر در **یومیه لری** دورتیوز
 طقسا طقوز اچه ایدر علوفه لری آیده بر
 آلور لر ایلق اون دورت بیک طقوز یوز
 تمش طقوز بیک الیوز قرق اچه اولور **جماعت**
مؤنن خاصه اون لبش نفر در یوز طقسا

این متن در مورد
 سکر و جیوز است
 و به شرح روش
 کار و ابزار
 مورد نیاز می
 پردازد.

سكر اچه ايدر ايلغي بش بيك طقوز يوز بتمش اچه ايدر
 سنه كامله ده يوز بتمش طقوز بيك التوز قوق
 اچه اولور جماعت **سقاياں ديوان** اونوز التي تقدر
يوميه لري اوجيوز اونوز بش اچه ايدر بوقسط
 وظيفه لري يكرمي طقوز بيك التوز اونوز براهجه
 اولور سنه كامله ده يوز اون سكر بيك يديوز
 التمز دورت اچه اولور جماعت **شاطران خاصه**
 التي يدي نفر در **يوميه لري** اوجيوز اونوز ايكي
 اچه ايدر ايلقاري يكرمي ايكي بيك ايكوز التمز اچه
 ايدر سنه كامله ده ايكي يوز التمز يدي بيك
 يوز يكرمي اچه ايدر جماعت **المبائ خاصه** يكرمي ب
 نفر در **يوميه لري** سكر يوز طقوز اوج اچه
 اولور ايلقاري يكرمي التي بيك يديوز طقوز اچه
 ايدر سنه كامله ده اوجيوز بكرمي دور
 بربك دورتيوز سكر ايدر جماعت **شاگردان**

منجان

منجان بش نفر در **يوميه لري** بكرمي دور
 اچه اولور ايلغي يديوز سكر اچه ايدر ايلغي سكر
 بيك دورتيوز طقوز التي اچه ايدر جماعت **المبائ**
يهوديان قوق بر نفر در **يوميه لري** التوز قوق
 ايكي اچه اولور ايلغي اون طقوز بيك ايكي يوز
 التمز اچه در ايلغي ايكبيوز اونوز بربك يوز يكرمي
 التي اچه اولور بغداد و افلاق و يوده لرنك قوق
كندالرنك موالحيلري بيا شده در اون اوج نفر در
يوميه لري بشيوز طقوز اچه اولور ايلغي اون
 يدي بيك يديوز اچه ايدر ايلغي اون ايكي بيك
 دورتيوز اچه اولور جماعت **جارجيا** ايكي يوز
 بتمش بر نفر در **يوميه لري** بيك التوز التمز
 اچه ايدر اوج ايلغي يوز قوق يدي بيك يديوز
 طقوز بش اچه اولور جماعت **شاهنجا** ايكبيوز
 بتمش بش نفر در **يوميه لري** بيك اوجيوز قوق

بش اچه اولور اوج ايلق موچيلري يوز اون طقوز
بيك اوتوز ايكي اچه ايدر سنه كامله ده دور
يوز التمش التي بيك يوز يكرمي سكر اچه ايدر **جامعت**
اتجه جيا فرق بش نفر در **يوميه لري** ايكينوز يكرمي
بش اچه اولور اوج ايلق موچيلري اون طقوز بيك
طقوز يوز اون ايكي اچه ايدر سنه كامله ده تمش
طقوز بيك التيوز فرق سكر اچه اولور **بو تقدير حله**
استانه خدمتده طوائف جمعاً اون بيا طقوز
يوز سكر اچه طقوز نفر اولور **يوميه لري** تمش
سكر بيك بشيوز سكران يدي اچه اولور
اوج ايلق موچيلري سكران التي يوك التمش ايكي
بيك طقوز يوز التي دورت اچه اولور سنه
كامله ده ايكينوز تمش التي يوك دخی دورتوز
تمش دورت اچه اولور **وصل اغايان ركاب**
هايون يكيچري اغاسي وظيفه سي يوميه

بشيوز

بشيوز اچه در ايلغی اون بش بيك اچه اولور
موچي ايد برو يريوز سنه كامله ده يوز سكران
بيك اچه ايدر **وظيفه مير عالم** يوميه ايكينوز اچه
اولور • ايلغی التي بيك اچه ايدر ييلغی تمش ايكي بيك
اچه ايدر **وظائف سربواين** بالفعل اون قبوجي
باشيد ر علوفه لري يوز التيش اچه در اچارندن
ركابدار لق خدمتده جقش محمد اغايه رعايه يوز
تمش اچه و برلش اون قبوجي باشينك موچيلري
يوميه سي بيك بشيوز يكرمي اچه در ايلغی فرق
التي بيك ايكينوز اچه اولور **نيوك ميرلحور اغا**
وجاشنكير ياسي علوفه لري يوز التمش اچه در
التي بلوك اغاسينك علوفه لري برابر اولور
يوز يكرميش اچه اولور **وچاوش باشي كندا**
سنك تمش اچه اولور **وحيه جي باشنك**
التمش اچه در واوز نكي اغا غندن اوتور اف

بعض اغاوردن یدی خادخی موایلرین بونلر ایله معا
آلور لر اول تقدیرجه اغایان رکاب همایون جمعاً اوتوز
اوج کمنه لر اولوب **یومیته لری** دورت بیل دور
تیوز قرق اچه ایدر موایلرین آیده بر آلور لر ایلقاری
یوز اوتوز اوج بیل اکیوز التمش اچه ایدر سنه
کامله ده اون بش یوک طقساً طقوز بیل یوز یوک
اچه ایدر **وظائف مخادم کرام اولاد حضرت وز**
رای عظام و موالی کرام و امر او میر میران و دفتر
داران و اغایان جمله اوتوزیش نفر در **یومیته لری**
بیل بیدیوز التمش اوج اچه ایدر ایلی الی اوج بیل
ایکیوز سکسان و یلی الی الی اوتوز طقوز بیل
اوجیوز التمش اچه اولور **جماعت اغایان متقاعدین**
اوتوز ایکی اغا در **یومیته لری** بیل اکیوز الی سک
اچه در ایلقاری اوتوز یدی بیل بیدیوز قرق
اچه ایدر سنه کامله ده دورتیوز الی ایکی بیل سک

یوز سکنا اچه ایدر **جماعت اغایان اهل حرف بش**
اغادر یومیته لری اکیوز قرق الی اچه در ایلقاری
یدی بیل اوجیوز سکنا اچه ایدر سنه کامله ده
سکنا سکریل لبشیوز التمش اچه ایدر **جماعت**
متفرقه کان درگاه عالی دورتیوز اوتوز اوج
نفر در **یومیته لری** اون یدی بیل لبشیوز سکنت
بش اچه اولور ایلقاری بش یوز یوک یدی بیل
لبشیوز الی اچه ایدر سنه کامله ده التمش اوج
یوک اوتوز بیل التیوز اچه اولور **جماعت**
چاشنکیران درگاه عالی یوز اون یدی نفر در
یومیته لری دورت بیل التیوز سکنا اچه ایدر
ایلقاری یوز قرق بیل یوز اچه اولور
سنه کامله ده اون یوک سکنا دورت بیل سک
یوز اچه ایدر **جماعت چاوشا درگاه عالی** اوجیوز
یوک دورت نفر در **یومیته لری** سکریل سک

یوز الی اچه ایدر ایلقلری اکیوز التمش دورت
بیک التمش اچه اولور جماعت **کاتبان دیوان هایون**
یکرمی دورت کمنه در یومیه لری دورت یوز تمش
بر اچه ایدر ایلقلری دورت بیک یوز او تو ز
اچه ایدر سنه کامله ده یوز التمش طقوز بیک بشیور
اچه اولور جماعت **کاتبان خزینه عامر** اون الی
کمنه در یومیه لری دورت یوز طقسنا اوج اچه
ایدر ایلقلری اون دورت بیک بدیوز طقسنا اچه
اولور سنه کامله ده یوز تمش بیک دورت یوز
سکسنا اچه اولور جماعت **شاگردان خزینه یوز**
او تو ز یوز فردر یومیه لری بیک یوز او تو ز اچه
ایدر سنه کامله ده دورت یوز الی بیک سکر یوز اچه
ایدر جماعت **کاتبان احکام مالی** یکرمی فردر یومیه
لری اکیوز الی اوج اچه اولور ایلغی بیک بشیوز
طقسنا اچه اولور سنه کامله ده طقسنا بیک سکر یوز اچه ایدر

جماعت **مشاهیر خوران** یکرمی بش فردر یومیه لری
بشیور طقسنا اکی اچه ایدر ایلغی اون بیک بدیوز
التمش اچه ایدر سنه کامله ده اکیوز اون اوج بیک
یوز یکرمی اچه اولور جماعت **علمان سرای عامر**
اندر ون مع اغایان جمله بدیوز طقوز فردر یومیه
لری بیک بیک سکسنا اچه اولور ایلقلری اکیوز اون
ایکی بیک بشیوز سکسنا اچه ایدر ایلغی یکرمی بش
یوز الی بیک طقوز یوز التمش اچه ایدر جماعت
بتر داران خاصه طایفه مزبور یوز طقوز فردر
یومیه لری بشیوز تمش بش اچه اولور مواجبلری
اوج آیدر بر آلور لر اوج مواجبلری الی بر بیک بدیوز
اللی اچه ایدر سنه کامله ده اکیوز بیک اچه
ایدر و باجماله علوفیه متصرف اولاقول طایفه سی
بالا ده هر بر بیک مواجبل احوالی علی الاجال تفهیم
اولغش ایدی جمله سی بر برده درج اولغی لازم

اولمغین انک دخی ارقامی اجمال اوزرم اعلام اولنور
نفر بوتقدیرجه موظف قول طقسا بر بیک ایکی
 یوز نفر اولور **یومیه لی** سکر یوز بتمش بیک
 اوجیوز یکر می بش اچه ایدر **بر قسط اوج ایلیغی** دیوز
 التمش بوک قرق اوج بیک التوز اوج اچه ایدر سنه
 کامله ده اوج بیک بول و یوز سکن بول دخی
 اوج بیک دور تبوز او توز ایکی اچه ایدر **و علماء**
عظام کتر هم الله تعالی الی یوم القیام دخی دولت
 علیه عثمانیه ده بیت المال المسلمین دن حصه دار
 و خزینه عاخره دن وظیفه خوار اولد قلی
 اجلدن تبرکا و یتماً انلرک دخی موجب و ضائقی
 تحریر و تقدیر اولندی **حالا و سابقا شیخ الاسلام**
مفتی الانام اولنلرک وظیفه لی کونده بدیشریوز
 اللیشراچه در **روم ایلی قاضی عسکر نیک** وظیفه
 سی بشیوز بتمش ایکی اچه در **انا طولی قاضی عسکر نیک**

وظیفه سی

30 وظیفه سی بشیوز بتمش ایکی اچه در **روم ایلی و**
انا طولی قاضی عسکر لکندن متقا عد اولنلرک و
 ظیفه لی ایکی شریوز اللیشراچه در **و اسلا مبول**
 قضا سنده منفصل اولنلرک یوز یکر میشر اچه در
 بعضارینه رعایه ایکیوز اچه دخی ویرلشد رمله
 مکر مه شرفها الله وادر نه و بورسه
 قضا لرنند **متقا عد** اولنلرک یوز اچه در انلرک
 دخی بعضارینه یوز یکر میشر ویرلشد رسا
 مولوت ایله اولان قضا لردن منفصل و متقا عد
 اولنلرک وظیفه لی طقسا نر و سکسا نر اچه در
 حقا که دولت علیه عثمانیه ده علماء عظام
 و فضلاء کرامه اولان اعزاز و اکرام و
 توقیر و احترام دول سالفه دن برندن واقع
 اولمش دکلدر علمه و طریق علمایه و فضلالیه
 رغبت زیاده اولده در الحمد لله تعالی

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

وَقَدْ سَمِعْتُ

[illegible]

22

بعض طاعون حقیقه اولان موادی ذکر اید در
هزار شکر و ثنا اول خدای همتا جنبه رفع اول نور
کرم بلیغ و لطف بی دریغ موجب حقه مرصع
جرح ایجره هر درده دواء و هر دایه شفا خلق
ایدوب جنبه صلوة و سلامی دفع بلا و باعث
رحمت مبتلای ایدی **اللهم** بفضلک صلی الله
علیه و علی اله و اصحابه و سلم تسلیماً و نجناً
بحرمة عن سوء القضاء و درک الشفاء و هجوم
الوباء و البلاء فی الاولى و الاخری انک علی کل شیء
قدیر **اما بعد** علماء عظام و مشایخ دین اسلام
طاعون و وبا اسبابنده و علما مآتده و دوا سنده

عقلی

عقلی و نقلی بنجه در تحقیقات فایقه و کهرتد
قیقات لایقه نشر ایدوب رسائل بدیعه
المسائل ترتیب ایلشارد ربو حقیر دخی مشایخن
طاش کوپری زاره دیکله معروف بر عالم ربان
بنیک رساله زرین مقاله سین بولوب شهید
ترجمه و تلخیص ایدوب غایتده اهم و فایده سی
اعم اولانی سلاک و تحریر و ترشسته تقریر
چکده و زیاده و نقص و تبدیل و تغییر موقوفه
بعض تصرفات دخی واقع اولشدر موجودر که
باعث رحمت و صواب و مستوجب ذکر مستطاب
اوله ان شاء الله تعالی **مقدمه** حضرت پروردگار
وقادر فخر اجل ذکره و عم علی العالمین بزه بو
درد دلد و زو شکوزه ایکی دورلو سبب خلق
ایلمش بر نوعی دو جانیدر که تسلیط طائفه
چند رو بر نوعی دخی جسمانیدر که هوای متعفن

عقلی

پس دواسی دخی یکی نوع اوزره اولوب روحانیه
جسمانیه منقسمد رهر بر قسمت رعایتی لازم
شرطی و اردر وارباب بصیرته خفی دکلدر اولو
علی العموم روای جسمانیه مرضی زیاده ایدن
مقراندن برهیز ایلوب بعد زان خلط فاسده
نضیج ویرجی متضیحات استعمال ایلوب اندن صکره
مرضدن بالکلیه خلاص ایدیجی دویه حقیقیه
استعمالی لازم اولدیجی کبی دواء روحانیه دخی
امور مزکوره و رعایت مهدر اولو غضب الهی
زیاده ایدن آثار و ملاهیدن توبه و استغفار
ایلوب جسمنی و جامه سنی مسکن و مأوی سنی
مهما ممکن تطهیر ایلویه و مال منافی حقوق غیرین
تخلیص امرنده اهمال و تقصیر اتمیه و رعاد منده
شیعدن برهیز ایلوب بکلمات سجع و قافیه دن
کریر ایلویه و رعایتی کوکلی کوکلسز اتمیه و رعایت

اکلدی

اکلدی قبول اولدی دیمیه و کناه قطع رحمه مؤدی
اولور لسنه به دعا ایلیمیه و امور ماضیه و محتاطانه دعا
اتیمیه بعد ذلک غرتله استرال رحمت و استجاب
رافته معد اولور افعال حسنه و اعمال مستحسنة عمل
لازمدر که اول عملر دوا جسمانیه مصنات منابه
سند اول عملر بونلدر که ذکر اولور و صنوبال
و استعمال مسواک و تعطیر جامه و تنخیر خانه
شرف زمان و مکان صدقه و انفاق و قربانه قادر
اولور ایسه ثوابلری مستلزم اولان شیرلری فقرا
طعامن یوب و فقر الباسله قبلیه متوجه اولوب
الترین امور لرنیه برابر قالدیرب و خضوع و
خشوع تام مالا کلام برله قبل الدعاء جناب حقّه
حمد و ثنا ایدوب روح رسوله صلوٰه و سلام
اهد ایلویه اندن صکره اندن **ادعوا لله و انتم مؤمنون**
بالاجابة حدیث شریفی موجب کمال ایقا ایلویه

زاری کنان در عایه بشیلوب غایت مذلت و افتقار
 و بین المخافه و الجهار و مواریفی تذکار بلکه الحاج و
 تکرار ایلوب دعاسنی خاتم ابیسیا و مرسلینه صلوة
 و سلام ایلله ختم ایلله سلیمان دارانی رحمته الله
 علیه حضرت تاروندن روایت اولور که دعائک
 افتتاح و اختتامی سلطان کونین صلی الله تعالی
 علیه و سلام حضرت تارینه صلوة و سلام اولوق کول
 زیر احق سبحانه و تعالی حضرت تارکی حبیبینه صلوة
 و سلام قبول ایلر و بحرنا مناهی لطف اللهیدن
 مستعبد در که برلشنه نکه اولنی و اخرینی قبول
 ما بین رد ایلیمیه و ذکر امور ایلله تخلیه دن مکره
 ادویه جسمانیده مبرات مثابه سنده اولان
 ادعیه و اسماء و آیات منوالانی اورزینیه اشتغال
 اولسنه **ان شاء الله تعالی** تبرک دعاهد فاجابته
 اصابت ایتمه سنده اصله اشتباه اولمیه **ارضنه**

جمعه کونی و جمعه کیجه سی و جمعه وقتی بووقته
 اختلاف ایلشارکی دیرکه افتح بودر که امام فاتحه
 اوقیوب امین دنیجه درکی دیرکه او تورب نماز
 تمام اولنجیه دت در و دخی عقیب تاروت کلام
 قدیم خصوصاً که زمان ختم کتاب کریم و یغور یورکن
 کیجه نکه نصفی و ثلث اولی و ثلث اخری و خروس
 وقتی و بگرام کیجه لری و رجب اینک اول کیجه سی
 و نصف شعبان و قدر کیجه سی عرفه کونی و ماه
 رمضان و سحر وقتی اذان او فو راکین و دخی اقامت
 اولور اکین بین الاذان و الاقامة و عقیب فرائض
 و عقیب نوافلتین و امام و الاضالین دیر اکین و سجده زمانی
 و دخی صائم اکین و قال البتی صلی الله علیه و سلم
 لا یؤد دعوته **امکنه** ذکر الله مجلسی و مسلمان جمع
 اولدیغی بیر و ایندیا و اولیا فراری و کعبه مکرمه
 شرفها الله کورندکی بیر و سورة انعام مدینه **الجاوین**

و بوناردن ما عدا ازمنه و امکانه مبارکه در حق قدر
چو قدر ایلله آتقا اولنمزا یسه اصلاه مراجعت اولنه
و معلوم اولاکه ان فی آیام دهر کم نفحات الا
فتعرضوا لها موجبنه هر مؤمنک عالم قدسه
نفحات الهیه ایلله انجذابی زمانلری اولور
انلرده دعا جاه دن اجابته اقربدر **فان**
بو مقامده اهل تحقیق بو فکر عمیق بیوروب
دیمشدرکه امراض جسمانیه یه علاج ضدی
ایلله اولدیغی بکی امراض روحانیه یه دخی اول
وجهله اولور زیر احق سبحانه و تعالی خمری
صفاتی متقابله ایلله تجلی ایلیوب صفات جلوه
و جمالیه لری بری برینه ضد مثابه سنده درشد
پس چکنکه بین الانام معاصی و اثم سبعه بوله
رب العزتک جلوه لنه تمام استحقاق کلدکره
حضرت خلاق منظر اسم جلوه اولور اولور

ارواح شریه بدیعه التما بونلره تسلیط ایلیوب
و با حاصل اولور و لذت قیل اذا کثر الطاعون
ارسل الله الطاعون و طریقه علاج اولدرکه
اولا لتکین غضب رحمانه مؤدی اولان
امور سالفه البیانیه مباشرت ایلیوب بعده
تموج در یای رحمته معد اولان اعمال پسندیده
و افعال سنجیده یه سعی ایلیه اند نصکره منقطع
با کماله دال اولان آیات شریفه و اسماء حسنی
و ادعیه مانوره و سائر تجربات الی الذکره
اشتغال ایده رل انوار خورشید جمال الهی
مطلع رحمت و زافت نامتناهی دن طلوع ایلیوب
صفات قهر و جلوه ل ابراث ایتدوکی ظلمات
دوائی رفع ایلو و دخی دیمشدرکه لایق
بودرکه علاج ده ادویه روحانیه تقدیم
اولنه زیر اسبب روحانیه تک ضرری منقطع

اولیچو ادویه جسمانیه مؤثر حقیقیدن خالی فالوب
 مرضی دفع ایلام اسنا اولور پس اول حینده طبیعتیه
 ادویه جسمانیه ایله تاب توان ویریلوب تقویت
 واعانت اولنه غایت اصابت ایدوب علاج
 مقتضای حکمت اوزره اولور **قاعده** ادویه
 جسمانیه ده مقدار استعمال اولدیغی کی ادویه
 روحانیه ده دخی مقدار معتبر در اما اکبر
 د عاده عدد بیان اولمسه اول د عاده قانون
 بودر که کلماتنا عددی قدر اوقته دخی
 آر توف اوقته استیوجات حرفی عددی
 قدر اوقته دخی زیاده اوقته لازم کلسه
 جمل کبیر حسا بنجه زیر حرفی قدر اوقته دخی
 زیاده استیوجات بلیتات حروفی قدر اوقته
 بوشراطیک اکثرینه آیات قرآنیده احتیاج
 یوقدر قرآن عظیم الشان مؤمنه شفا و رحمت

و محض لغت اولمغله حضرت ولی رشا دستگیر
 للعباد بویکیفاتک اکثرینه محتاج قلادی بوند
 ادب اولدر که تلووت وقتند طهارت کامله ایله
 قبله قرشو او تورب دیز جکوب کسه ایله سولیمیه
 وتلووتنه باشلق استیوجات شیطان رجیدن
 استعاضه ایلیوب اختام وقتند صدق الله
 العظیم وبلغ رسوله الیرم وحن علی ذلک من
 الشاهدین اللهم اتقنا به وبارکنا فیه و الحمد
 لله رب العالمین ونستغفر الله الحی القوم بود عا
 مشهوره پیغمبر علیه السلام حضرت نازیدن ماثور
 در مهم و تنبیه کسوال اولور ایسه که قضا
 ایسه خود تغییر و تبدیل محال یا بود ادویه
 وادعیه نیک فائده سی وارد در جواب صواب
 بوجمله در که روا ایله دعا رد بلا و قضا
 اولدیغی کی بود دخی جمله قضا دن برلیدر

در بر بوسئوال وجواب فخر اولی الالباب امام محمد
الغزالی حضرت بزرگوار منقول در و حضرت عمر الفاروق
رضی الله تعالی عنه شام طرفه عسکر چکوب مدینه
منوره دن اون اوج قوناق یرده سرنع نام موعه
کلد کلرنده ولایت شامک و با ساین استید و
مشایخ قریش مشاوری سیله ینه دوند کلرنده
ابو عبیده حضرت بزرگوار من قدر الله یا
امیر المؤمنین دیوسئوال یعنی الله تعالی حضرت بزرگوار
قدرتیندن فتح وار میدر دیوجات حضرت
فاروق رضی الله عنه بیوردیکه نغم نفر من
قدر الله تعالی الی قدر الله تعالی یعنی حق
سبحانه و تعالی نیک بر قدرندن بر قدر
صغوب التجا ایدر ین دیدیلر حضرت مناره
حاجی قدس الله ستره بومعنا سلسله نظر
آبداره جکوب بیورد لر بیت بیچاره نی که حکم

حکم قضا از قضا کر بخت زر طعنه جا هلی که
قله زاز قضا کر بخت بوقسم دورت نوع
اوزره در نوع اول آیات کریمه در نوع ثانی
اسماء الحسنی نوع ثالث ادعیه مؤثوره
نوع رابع بعض اشکال و کلمات و حروف
نوع اول شیخ طریقت مفتدای ملت شیخ
علی بن لای سفرانی قدس ستره العزیز
حضرت بزرگوار روایت اولور که بر زمانده
فقر سیله حجدن مصره کلوب ساکن اولد قلرنده
مصرده بر عظیم و با واقع اولوب بتدیل هوایه
رخ بعض موایغ ظهور ایدوب شهرده
قرار و بلیه اصطبار لازم اولیحق خاطر
عاطر لرنده بی اختیار خوف و حزن بی شمار
مستولی اولوب جناب کور کاره توجه و
استخاره ایتد کلرندن صکره بیوردیلر که

بش وقته فرائض مكتوبه اعقابنده بر كره
قل يا ايها الكافرون واون بر كره سورة اخلاص
و بر كره معوذتين اوقوب اللريكزه اوفور و
يد كوي باشند ايا غه صغايوب الله تعالى
حضرت پرينه توكل ايلات حضرت شيخ بيور كره
ذكر اولنان و باده ملا زميت ايتدم و در و
ويولد اشترميده دخی تلقين ايلدم انار دخی
مداومت ايتد يلحق سبحانه و تعالى حضرت
فضلي ايله اول افتدن جمله مره سلامت متبر
اولدي و رهبران دين و امينان كنج يقين
بيور مشر كه آيام و باده شرايط فر كوره
اوزره فالله خير حافظا و هو ارحم الراحمين
ايت كرمه كنده اشتغال باذن الله ملك
المتعال غايتده نافذ و دخی سلام قولاً
من رب الرحيم ايتني كونده يكرمي سكر كره

كره اوقسه باذن الله تعالى و بادن سالم اوله
و سورة فاتحه كه مطلع نور وجه خدا و كيد
كنج خدا در بوحقه هاي مينا ايجره هر در
دوا و هر مرصنه شفا در خصوصاً دفع طاعون
و باده ايت عظماء در و ارباب حكمت متعالیه
آيام و باده سورة فاتحه تي كونده يكرمي سكر
كره تله و ت ادويه شافيه و ادعیه مستجاب
كافيه دندلر و ابو سعيد خدری رضی الله عنه
حضرت رسول عليه السلام حضرت پرين
فاتحه الكتاب هر شبه شفا در ديور و ايت
ايدر لرو بعض صحابه دن مرويدر كه بر
مصر و عات قولاً غنه فاتحه شريف او قوديلو
اول مصر و ع باذن الله تعالى افاقت بولدي
بو خبری رسول عليه السلام استماع ايتد كلرند
فاتحه الكتاب هر دايه شفا در ديور و ايت

واهل تحقيق تنصيصا يدوب بور ديكره فاتحه
الكتابك بياك دور لو خاصه ظاهره وبياك
دور لو خاصه باطنه سى واردر خصوصاً جلب
نعم و دفع نقده تاثير و بليغ و نفع بي دريغ
اولد يغبى اظهر من الشمس در **فائده جليله**
رضى الله تعالى عنه روايت ايدر كه قرآن
عظيمه الشانى وجه اتى اوزره ختم ايلسه
جمعه كو نيشلوب اولندن اخر مائده يه ركه
ويوم سبتده سورة انعام دن اخر توبه
ركه احاده يونس دن اخر مريمه ركه اثنينده
طه دن اخر قصه صه ركه ثلثا ده تنزيلدن
سورة رحمن اخر نيه بور و انيده سورة قمر اخر نيه
ركه يوم خمسه واقعدن اخر قرآن عظيم
الشانه ركه روايت اخر مذكوره موجبه سورة
رحمن اولندن اخر قرآن عظيمه ركه تلاوت

تلاوت ايلوب هر سورة او قد قجه بود عار
اوقيه ختم ميسر اولد قده سجده ايلوب هر
حاجتى وار ايلسه حق سبحانه و تعالى حضرت
تضرع و نياز ايليه سجده ده استيه يوندن
قالقما دين حاجتى رواوله بفضل الله تعالى
بخه كره تجربه اولمشدر بونده اصله اشتباه
اولميه اول دعا بود ربسم الله الرحمن الرحيم
اللهم لك الحمد و اليه المستكى و انت المستعان
و انت المستعاد و عليك التكلان و اليك
المصريا كما فى المهمات اكفى مرادى بواراده
مراد فى اكوب بعد اذان اللهم وفقنى لاجب
الامور اليك و ارزقنى من محبتك نصيباً
وافراً لا يحتاج فيه الى الوسيلة و لا حول ولا
قوة الا بالله العلى العظيم و بعض مشايخ
نقل اولنور كه ايام و باده كند و سورة انعام

تار و تنه مار و زمت ایلوب خلقه ^{سوی} آخاره ص ایله مغوتین
 تار و تنه مشغول اولیاک دیرایدی و بعضی ثقاتین
 روایت اولندی هرکیم بود و رت ایتی بر کاعده
 یازوب هر برینی اویناک برردیوارینه یا بشند
 اول او و باذن الله ابدی طاعون کرمیه اول ایت
 بونلدر ساروم قولاً من رب الرحیم ساروم
 علیکم بما صبرتم فتم عقبی الدار ساروم علیکم
 طبتم فادخلوها خالدين ساروم هی حتی مطلع
 الفجر و حضرت امام شافعی رحمه الله حضرت
 ثقل اولور که بر کسبیه غم و هم و سقم اولاشسه
 هرکون او یقورن او یا ندقده و بالحق نزل و
 بالحق نزل دیه **نوع ثانی** خواص اسمایه عارف
 اولان پیران روشن صغیر و اصحاب جبر و وفق
 و تکثیر اتفاق ایتبار که دفع طاعون و باده
 انفع از کار و افضل اسماء اسم مؤمندر بواسطه

40 اسمله هرکیم جلیل حروفناک عددی کیم اجمد
 حابی اوزره یوز او تو زالتی عدد در هرکیم
 آیام و باده عدد فر کور قدر اوقسه باذن الله
 تعالی نفع عظیم مشاهده ایده دیدیلر اگر
 بینا قی قدر اوقسه نفع اتم اوله ایکی طقان
 طوز کوره اوقسه نفی زیاده و ذکر اولناد
 اسم شریفی بر کومنی لوح اوزرینه اربعه فی
 اربعه مربع نقش ایدوب مکسر وضع ایلوب
 لوحی کتور سه بو خصوصه باذن الله تعالی
 زیاده نفعات کوره **میم ۱۲** **۴۰** **میم ۱۱** و
 شیخ احمد بونی رحمه الله علیه حضرتان
 منقولدر بر کسه اسماء حسنی دن الرقیب المقدر
 اسمارینی یوزل قاسنه بور سه نقش ایدوب
 کتور سه جمع عمرنده بعون الله تعالی طاعون
 اصابت ایتیمه اول رسم بودزال ال در قوی تب در

و منار الیه شیخ حضرتبری اسماء الحسنی شرحنده علم
هذای نام کتابنده بیورر کر که برکسه الباقی و
الخلاق اسمربنی اونیات قبوسند نقش ابتدای بر
یا پشدرسه اول اوده هیچ برکسه طاعوندن فوت
اولیه ودخی هرکم السافی اسمنی قباق پیراغنه
یا زوب اول پیراغی بنفشه یا غنه براغوب یا غی بر
شیشه ایله کونشه قارشو قق کون آصه قیوب
ذکر اولنان یا غله یا غلنه اول کستی اول ییل طاعوندن
خلاه ص اوله باذن الله تعالی هرکم السلام اسمنی
آیام و باره هرکون اوچبوز کره و تیش بر کره بعض
قولری اوزره یدیوز تیش یدی کره اوقسه افا
طاعوندن حق سبحانه و تعالی حضرتبری حفظ الیه
خلاه ص ایلیه دیمار و بواسم فرکوری کستی کدور
حال غلبه ایدججه اوقیوب اول حاله عقاریب
و حیاته یا پشسه باذن الله تعالی ضرر اتمیه لر

اتمیه لر الحکیم اسمنی آیام و باره هرکون سکر یوز
لحقا سکر کره اوقسه لر و باردن و طاعوندن باذن الله
خلاه ص اوله الرقیب اسمنی آیام و باره هرکون اوچبوز
اون ایکی کره اوقسه لر جمعی حرکات سکنا تارندن
حق تعالی حضرتبری عصمت ایدوب آفات طاعوندن
خلاه ص ایلیه و هرکم القوی اسمنی حقایق عده
دیه سی انوار یله تصرفه قادر اولسه حق تعالی
حضرتبری اول کسه یی علت و بانیه یی هر قنقی
شهر دن دیار سه کور و ب جقر مغه قادر
اوله و دیمار که حکمت کونیه عالمده المیت اسمنی
سلطنتی سترنه واقف اولنر اسم فرکوری طبیعت
روحانیه سنده امانت قونولان خاصیت ایله
علت و بانی امانت ایدر الحی اسمنی جمعه کونی اول
ساعنده قمر نخوسند و سالم ایکن اوینک قبوسند
اون سکر کره بعضار فولتجه یکر می سکر کره یار

اول دارا یجند ه ساکن اولنار بحفظ الله تعالى	قطع اولنا مغله مکرر تحریر
عوارض سودا و یه دن و طوارق طاعون دن	اولمندر
امین اوله لر المقتدر اسم شریفی قمرده برخاته	م ق ت د د ر م
نقش ایندیروب کتورسه طاعون آمین اوله	ق ق ت د د ر
اما لایق بودر که خاتم التوندن اوله و قمر	م ق ت د ر م
شرفنده و سعادتمنده این زهره و یا مشترییه	م ق ت ق ت د ر
متصل اوله اوله و نقش جمع همت و حضور	م ر م ق ت د ت
قلب ایله اوله و اول وفق شریفیه درسی بویه	د ر م ق
اولمق کرکدر و دخی الباقی اسمنی ایام و باده	ب ا ق ی ق ی
هر کون یوز او تو زالتی کره او قسه بحفظ الله	ق ی ب ا ی ق
تعالی سطوات	ا ب ا ب ی ق

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

اشربه مسهلہ من الطب اقیمنون بنا فی قفله
یعنی دیرهم عدد لسان الثور الشامی قفله
عدنگ بسفاج قفله عدنگ زهر الزهر
استخودن قفله عدنگ وزیر ابراهیم پاشا
شمر قفله عدنگ قشریلیج اصفر قفله
عدنگ سنا مکی قفله عدنگ بواجز الی
یاک ایقلیوب و دوکوب یدی جوی قارسترو
بعد بر جق دیرهم مقداری سوکر حکما سرو طقه
دیر لڑ بر جوره ده قیوب سرو طقه کسیدر
کد نصکره سرو طقه نک ایچینه با علی قیوب
صوی صوق اولجه بعده دلبند پچا و ره سنی
صفوب اصوی استعمال اولنه انجق کستر مد
لیمون ارسه لربا زن الله نافه در مکه جراح
عبدالرزاق ملک ملا یمت ایچون ویر دیکی شربتید
ابج و یا خود لبش مجلس عمل ایدر برای ترکیب

فنون شا

[illegible]

في ايام بني اسرائيل
 فوصلوا الى ارض مصر
 في ايام بني اسرائيل

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لاه
انك تعلم الغيب

صفوف سكر نبات درهم عدد رازيانه
درهم عدد بوايكي اجزا براسحق اولنوب
رفع ريح ايجون بردرهي : صباح وبردرهي
بعد العصر استعمال اولنه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

بیک یوز او تو ز ایکی سنه سی ز می الحجه سنک در دخی انتین کونی
 استاته دن سینه سوار اولوب بیک یوز او تو ذابج سنه سی
 محرم الحرامنک یکرمینجی جمعه کونی علی الصبح تولون نام محله
 داخل اولوب نظر تو لیماتده یمور بهاغوب اون یان سلام
 طوبی اتدق و اطراف لیماتده اولان برجاردن او جیور پان یو
 اتیلوب شنک کارایتدیار و در عقب قیود او کیلی طرفدن
 صندال ایله برقیودان کلوب قلیونه قریب مجلدن قیودانک
 سلام ایله حال و خاطر خوب صفا کلد یکرنجه کونار ایلی
 قدوم مسعود کره منتظر ایدک و یوعرض یور وایتدیار اما
 یونازک ولایتار تده خسته لك ظهور اولد قدده آخر ولایتدن
 کلان کسه لر بر نیجه ایام قار شیموب بغیر عااسته مکالمه

رمصاحبت ایدر لر یز موار د یغز اشته بامرانده تعالی سالی
 عظیم خسته لك ظهور اید یو معاذ الله کسان بیک قدر
 نفوس تلف اولمش یور روانه ایالتده دخی ظهور اینمش تولو
 شهری ایسه اول ایالتدن اولمقله کدولر سرایتدن زیاده
 خوفاری اولد و غندن کلان کیمسه لر یکرمی او تو ز کون یوعضای
 قرق کون مرور ایتد کجه تقریب ایتدک و یو ایام منار قدده نظره
 تو و قرانتده تعابیر ایدر لر **بناءً علی ذلك** یونار دخی قلیونه
 چمنوب بسط عذر معهود ایتدیار و اخشامه قریب قلیون
 میوه و شکر لمه و سینه وات مقوله سی وافر نزل و نعمت
 کور دیار و کدیار ابر قیسی سبت کونی دونغا لرینک
 و خلقنک امور لرینه موکل اولان کسنه که انظنطان تعبیر
 اولتور بر صندال ایله اولدخی کدوسی کلوب کمار قلیوند
 مراسم استقبالی ادا و بسط عذر ایله عدم تقریب تقصیری
 و جمعه کونی قورتنه اولمقله کله مد و کینی عفر رجای ایلدی
 و کنا و شهر ده قرال باغچه سی جنایاری ایچون و شوب اما
 قلمنشدردیک **انما** برتر حصو صرده مهاندار لقه متعانی
 امور با بکله مستقون سپادش اولمش بعد مسعود کتله

مهری سحر جلی و فنیسه کلدوب
 گور و بیسان قد

سوار اولوپ کلدوکی یالدفدی صنداله برماچون کوتده پرو
وقت عصرده بزنجی صنداله کبرپوشهر عزیمت ایلدک اول صنداللی

خون واروپ اسکلیه چقد قدده اولمخلده قبولانده صفت
نعلشاد بزنی استقبالی ایدو اشتنا القادایلدیار وایکی آت

۶۵
سوار اولوپ کلدوکی یالدفدی صنداله برماچون کوتده پرو
وقت عصرده بزنجی صنداله کبرپوشهر عزیمت ایلدک اول صنداللی
خاطر و ماده اولمقله برینه او قلم سوار اولوپ چوقدا لرین
ایله یاغچیه عزیمت ایلدک ایکی جانیمده عسکری طائفه
سی آلات حیلله سلامه طور وچیشته جیشته مترخانه لرچا
لنوپ کدولر مخصوص سازلر ایلده بر قاج بیک ادمه عین ویا
یزده دقتا دایده دک یاغچیه کلدک یتنه عظیم طوپ ششکله
ایتدیار داخل برایده نزد و بیان باشند انطنطان وخی استقا
ایدو من غیر تقریباشنا القادایلو بر محالزه نزول واولنجی
خانه سی سمتنه اول ایلدی ایرستی کون پارسیه کتمک
مراکز اولند قدده وریا دن کتمه مزمناسب کورملکله یدی عله
طرطنه تعبیر اولونان شیشیه لر خاطر ایدو **اقا بنه** سوار
اولا جفر سفینه ده مخصوص اوده یا پوپ ^{الک} کل و دقله
تریین ایتشد و برماچون برامور دیده قبولان تعیین
اولنوپ شهر صفر الحیرک او پنجی ثلثا کونی متوکلا
علی الله سفینه لر سوار اولوپ اول کجه قرار وایرستی
نجیشیه کجه سی هوامسابعده اولمقله نصف اللیلده باوان
کشانای صوب مرام اولدق بعد النظر بوقه تعبیر اولنات
قلعه لیمانته لنگر انداز اولدق هوامتقیر اولمقله در کوف

مکت اولوب اثنا عشر کیجه سی یته مساعده هوالیله یکن
آخوب وقت عصره بعون الله سلامت ایله ست قلعه سی
لیما ^{کلوب} داخل اولدق در عقب اول قلعه نك انططانی قریب
سغینه کلوب تهینه قدوم ایدوب سرائیگز اماره در کیجه
سغینه لرتدارک ایده در یارین علی السحر تشریف یوردرین
دبدلر مکر خاطر ایتدکاری محال اوج ساعت مسافه مومر یار
شهر مقابله سنده بر صغیر آطه ده بر کهنه کلیسا ایتمش فرود
یولی اولمقله ابرتسی علی السحر خاطر ایتدکاری سغینه سوار
اولدق **وقت عصره** منزلن واصل اولوب قومونور
خسته لکدن اختراز لری فوق العاده اولمقله اولمحل برجا
بر اولوب آمدشردن میر اولمقله قران تنه ایتدکاری
کورد مشا بر دخی علی الفغله کلش بولندق مرجعت شکل
اولمقله هزار کونه فکر و ملاحظه لر له یته دامن صبره
غیری تدبیر حسن بوله مدق هله هر نه حال ایسه قرق
کون تمام اولمقله اول جای ضعیف قراد اولندی قرانتیه
تمام اولدقدن صکر تعیین اولنان یکناده هینوز یا ترم کلوب
خبر کوندو مشکه بزکند و خدمتارینه تعیین و مامور اولدق

قرالزردن کندولر سلام ایله تهینه قدوم سپارش اولمقله
ان شاء الله تعالی یارین سغینه به سوار اولوب اثنا عشر
فروتینان قلعه سنه بمکک ایچون تشریف ایدوب مخصوص
بر خاطر اولمقله در دخی اول محله وارسی کندولر بولشور
تکن قال جانبندن قونملنتا ایله کلاتار قال خاطر ایچون
اکرام اولنه کالشد **اول قانونه** رعایت رجا ایده در
بر دخی وجه مناسب اوزن مساعده به وعد ایدوب علی
السحر که شهر دبع الاولک یکر می التیجی کونیکه یومر سبت
ایدی سغینه به سوار اولوب غم مران ایتدک و صورلر
سغینه دن چتوب حاضر اولونان هینوز ایله اماره
ایتدکاری خاینه نزل ایتدک جزئی توقعدن صکر یکن
اسباب احتشاج ایله کلوب بر دخی مہما ممکن دیمه رعایت
ایدوب قار شوشی ^{تشریف} لی نشین اولدق بعده یکناده سون
اغاز ایدوب حال افتد فرایجه **پادشاهی** دولت و سعادت
افندی حضرتارینک کند و مملکتارینه سعادتله دخی
ایلمکله کمال سرورندن ناشی بوقرلری کند و خدمت
حاصلنده ایکن خاصه دولت و سعادت و افتد حضرتارینه

۶۷
اد تو ز قوناق منزلدن استقباله و تهیه ایچون ارسال میورد
بو حرکت سوا لیتا آمدن بر و ایکی دولت بکننده متعقد اولان
دوستان و مصافاته تقویت ویر جکی محقق در زیر اجنب
سما در ای انتخاب اولوب ارسال اولمشد و بوی خصوص
عهد سندن کلکه قاور اولدو غم قدر بنا و دلنسی
ایده حکم ان شاء الله معلوم شریکاری اولور و بو ختم کلام
ایلدی بواشاره سفر دوشنوب وافر شکله حافظ
ایتمش بر مقدار تاول اولند قدن صکر شهر قوت و اولور
اعیان ولایت ایلده فواکه و شکله مقوله سی دست آویز
ایله تیریک قدومه کلوب دور و دراز تهیه خوان اولمشد
بعد هذا قال القوی سفینه یه سوار اولوب وینه ست
قلعه سته عزیمت اولندی سفینه دن چقد قد و دوقه
دور قاور موینلیر و ن هتطوفی ارسال امتش ایش اگا
سوار اولدق و قلعه ده نقد رطوبت و اریسه اتیا ویش کار
ایتدیار و حمله عسکری قیودان اریله م تر خانه و الان اریله
نزول ایده جکر سراه دك دینر یلوب طوردیار تاسک
کثر فی خصوصه ذناتک و فری قابل تغییر و کل خلقی سیر ایلدک

منزلن نزول ایلدک خاطر ایتد کلری سراهی شکر خانه ایش
عظیم کار خانه بنا سنده بر قیاح یوز کیسه صرف اولمش اعیان
و خایطان تهیه لر ایدوب قد و میزدن عظیم خردور
اطهار ایتدیار **اقا بعد** زمان او نزاون بشر کلکه بشلیق
اخشامدن ساعت بشه و ارنجه منتقطع اولمادیار اطراف و اکنا
قدن حصو صاموینلیر دن جمله کبار قاری کلوب بزی
کورمک ایچون جمع اولمشد فرشته ماکنده زنگ اعتباری
رخالنه غالب اولمقله استدکاری نی ایشار لر و مراد ایتدیگار
یر کید لر اک اعلا بکراده اک ادناسنه حد دن زیاده
رعایت و حرمت ایدر لر اولور لایتدر و جکاری جاریه در حیا
اولد قدینه سفینه یه سوار اولوب چانب مقصوده قتال
ایله عزیمت اولندی بو قتال دید کاری اطراف و اکنا قدن
جمع اولمش بر نهر محدث در مقدما ارباب تجارت و ابناء
سبیل تا بچردن نیجه مسافه ایلده روانه اولوب یا خد بر ن
نیجه مشقت و مصارف ایلده امد شد ایدر لر ایش کرک انا
سبیل و کرک اهل تجارت اسان اولمقله هم قصر مسافهم
سهولت نقل و تحویل جهتیله ناس کیش اولمقله یاج و کرکدن

انتفاع زیاده اولوق ملاحظه سیله بر قیاح بیک کیسه اچمه لر
 خرج و صرف ایدوب بونهری جادات ایتشار الاناق و کزون
 بر مناسب سفینه یه ایله شهر و قرا دانستدن قریه اوق بعم نجر مجمل
 وصوله تیر اولش و قوق الما مول نفی حاصل و ظاهر اولمش و ذی
 مال کتمشدر نفس الامرده بحسب الاقتضا عظیم بنار ایلش
 ذرا اغدا نهری زمیتندن مونتا تا نزدیک کاری محله و انچه
 یوزیکری ذراع بلند اولوب سفینای ایه قران سوق محل اول
 اول نهر معهوده یومعه طاشاویله هوضار یا پیشا که هر برینه
 اوچر دور دس سفینه صفار و اول هوضارک ایکی جانبند
 محکم قبولی و ارسفینه حوضه کرد کده و دانسته اولان
 قیوقیانوب اوکنده اولان قیوده ایکی سراخ و ادرکه منکته
 ایله قیامش و اول قیوا و کنده اولان ماء نهره سدا اولمش و اول
 ماسفینه حوضه کردیکی زمیتدن ایکی ذراع بلند و منکته
 لری چوپ ایکی سراخدن صو حوضه جویانه باشلیوب صو قده
 سفینه یو قار و قالقوب ربع ساعت کچدن حوض طولوب
 سفینه ایکی ذراع بلند اولان صو زمینه چقد قده اوکنده
 اولان قیوا چیاوب سفینه نه کالاقول جویانه باشا و سفینه

۹۸
 و دراز الا قار غلیوب ساحل نهری اوچرا یک شوقا طرچا کوپ کتور در کلتا
 نرود و کار محله قرا نهری و انچه کسا حوضه بونهری اولور و کذا
 اولنوب و اول هوضارک و اول سفینه تنک رسم و تصویرند

بعد نشیبه باشلیوب تولوزه و انچه نه یکم می در حوضه
 قرا نهری نشیبه ایندرک عسکرماده ایله کذا اولور و انچه

طريقه بعض نهر لریمیندن شماله جریان ایتشار قتال نهر
نیک نظامنه حلال ویرمک لازم کلکله سد لایله برینجه ضعیف
ایله ماء نهری او یله تقسیم ایتشار که نظامی مختل اولماش
و بعض نهر لرک لخی زمینی قتال نهری زمیندن لچقده
بولمقله قتال نهرینی اجرا ایچون عظیم کور و لریا پوپ نهری
اول کور و دن اجرا ایتشار سفینه ایله اول کور یدف
کذار اولنور. مع هذابر نهر عظیم لخی کور یی التندن جریان
ایتکده و بر محله نهر معهود بو طاغده او غرا مشغیری چاه
بوله میوپ طاغی نقب ایتشار و عظیم اهتمام ایله یونم
طاشدن کرا ایتشار ایکیوز ذراع طوی دار طاغ التندن
نهر ایله کذار اولنور و نهر مزبور احداث اولندقد ههین
و یسارده بولنان نجه یولتری قطع و فصل ایتشار ب و اموش
و عابری السبیل کذار اید کیدر لر بو جهتیله وافر مال
خرج و صرف اولند و غنی ظاهر اولنور اخشامه اعدا شهرینه کلنو
بو محله حوضک یرندن کذار اولندی و سفینه دن چقوب
درون شهرده احضار اولنان خاینه نزول اولندی صبح
ینه سفینه سوار اولوب حوضارون کذار اید و ک و اخشامه

۴۹
تصبات و قرالیه قونار قریب الاخرک دردیخی جمعه ابرستی
کونی تولوز شهرینه وصول میسر اولدی و قتال ایله کلورکن
خلقک بزی تماشا یه رغبتی بر مرتبه ده ایدیکه دوردوش
ساعتک یرلردن کلوب کنا در نهر دن بزی سیران ایدر لری
و بر لرینی تقدم و تسایق ایچون کنا در نهر دن صویه دوشو
در لر ایدی و قتال نهری تولوز او کندن جریان ایدن غا
دونا نهرینه ملحق اولوب انده تمام اولدی ینه سفینه دن
هتطوه سوار اولوب محل نزوله روانه اولدق تولوز شهری
غایت یوک شهر و لکن بر مقدار خرابد چندان تجارت
بری اولمد و غتدن معهود کلور اما بیدارنده مقبر
شهر و در قلعه عسکر ندن ایکی قبو دان بیر اقدار لری نقلله
او کمن دوشوب خانم کتور دیار غار و نا نهر فیک و شفته
سفینه لری اولوب قتال سفینه لوندن احوال و انقار
نقل اید نجه اوج کون مکشا اولندی چهار شنبه کونی الای
ایله اشکلیه کلوب ینه معهود سفینه یه سوار اولوب
غار و نا نهر یله عن مر راه ایتدک قوناق بقوناق کیده ک
جمعه ابرستی بود ده شهرینه وصول میسر اولوب سفینه دن

چقوب تبه هنتوايله درون شهره دخول ايد و جمله اهالي
قلعه استقباله ايد و الاي ايله خانه مژه کتور ديار بور دو
شهری کورد و کز شهر لوده نظري يوق کرک بنا جهتيله کرک
ابنا جهتيله غایت د عناطرخي خوب طرزي مرغوب غایت
مهور شهر در و غاد و قانزري شهر مزبور ک اوکنده برمه
وسعت پذیر اولمشکه استانیول لیماته مشابه اولمش
بحر محیط یوغازي یکر می ساعت مسافه اولمقله فرق پاره
طوب چکر قالیونار کالوپ شهر اوکنه تیمور برا خود لر بزوار
د یغزده بش التوز پان قالیون و شهرتیه و بحر محیط کیلاری
و ادایدی **ایام** ضیفده ایکی بیک پان یلکن اول لیمانه جمع
اولورمش و سمو عز اولان جنه و مده احوالی بو محله سیر
ایتمک میسر اولدی بحر محیط دن یکر می دکر ساعتده ایکی
دفعه جزور و مد ظهر و اید یور بش ساعت جزایدی
یدی ساعت مد اید یور مد اید کده یور و دون دکر بش
ساعت یوقارویه دکر و اید نهرک اقتدیسی در قعا اید
جزر اید کده غایت سرعت و زیاده شدتله نهر جاش بجه مرتبه
اید یور و بر د اعدن زیاده ماء نهر کجه فالوپ و انالید

رأی العین عیاناً مشاهده ایلدک و ساعله قریب بولنان سفینه
جزر و قستده بن صویه چتار و امده شد ایدن سفین جزر و
دقتاری کوزه دوپ اقتدی ايله حره کتاید یور لر من لم رأی
العین لم یصدق قبیلندن بر امر غریبدر و اهالی ولایت
کالوپ یور و در و قلعه سنی و صفاید و پ تماشاسنه ترغیب
ایتد یار بز دخی غنیمت ایلدک **بو قلعه** خارج شهر ده نهر کنار ده
بنا اولمش غایت مطبوع و خوش طرز و متین و مستحکم بنا
در و در و قدیم طوب شتکار ی اید و پ دزد دارک
یرینه چقد قد قو قانید بر عنابا انچه طرح اولمش و یلند
قصر یا پالش که جمله شهری و لیمانی تماشایدر
بعده با انچه بی کشف و کذا ایلدک مکدر
دار شکوفه پر و رایمش تخمدن قتی وافر کرید
لاله سی ییتشد رمش حتی اولوقته دانه قمر
لاله اچالش ایدی و بن تولونه کلد یکرده
بو وقته دکر هر وار دیغز قونا قار و سبیل
و بنفشه کی بهار چچکار ی کتور لر دی بعد بزی
بر او طیه کتور د یار بر او طه که بری چهره کان ايله

برفتش و نکاد اولش اول قهرک دسم و تصویر لریدر

ایلدیار قهوه لوشریار شکرمله لرخاظر ایتشار بر دمقدار
تناول اولوب بعد سمن اگرا مده اولان قصور مزین عفو
ایدک دیواعتذار ایلدی بزدی منونیت کوسر و پ بعد
خانه من کلدک مکر مارشال عثمانلی کور میوپ بزی کورمک
استرمش خانه من کلدک جنابی تحل ایتوپ دعوت ایتک
ایچی دخی جابت ایتز دیو عاقبت قلعه سیرینی تدبیر ایتشار
دیزی تحریک ایتک اصلی بوا میش بومحله اقتضا حسبیه
اوج کون مکتا اولوب ثالث کونی علی السحر سقینه بهار
اولوب یلا بی نام قلعه غزیت ایلدک واروپ باخل اولد
سفینه دن چقد قدر قرال جابندن مخصوص برتر ایچون
اون یدک آت ملوکی دین و بجام ایلد قرالک میرا خوری اولد
بکذاده ایلد ارسال اولمش حتی یدکک بری مرتفع و ختله
مزین ایدی **اول** سببی خاطر و برهنطون دخی ایرسال اولمش
انی دخی کنار هرده اماوه ایتشار قنقی سته سوار
اولور سز دیو جمله بی عرض ایتدیله هوا یادنده وشتا زیاده
اولمقله هنطون سوار اولوب خانی غزیت ایلدک الای
ایلد منزلن نزول ایلدک بزی یارک شهرینه کتورمک ایچون
فوناغنه نزول ایلدک برت غلامکوه عظیم شکرمله لرخاظر ایتشار

ودالشا بقدر
مرشال بزم قیام واستقبال ایدوب عرض و شوق محبت

کلا ناه جمله مهمات ايله بوقلمه ده نه منتظر لواميش
بومحله دك انهاريله كلنوب سفر بحر تمام اولدي بعد
ربيع الاخر ك اوني يدنجي جمعه كوني صوب مرايه عطف لجا
ايلدك طئي مراحل ايد دك اشناي طريقه بر قرح فنا يوده
بر قرال سراي بنا اولمش طرح خوش نمايي شمش قبه بخود
دانه مشايه خرده كارلقد نيش تخته ساعت يازد فرانسوا
بر ميه تام فراجه پادشاهي بنا ايتدرمش و حال اقرالكد
كودلد كچه حوصله تغير دن كنجايش پد يراولمى ممكن
دكلدر سراي اطرافه يدي ساعتك يردك هاغ و
صحى البري تخته ديوار ايله احاطه اينمشاد و جايجاقنور
مشاد بزلردنجي اول قبولردن سرور عيورايتدك اول محل
صيد كاهدر وقت كذارده وافر كيكار كور مشدك لكن
قراله مخصوص اولوب اخر كسنه لوصيا لوق ايد مزلر بقده
بومحلدن قالمقوب اوز كيان نامر بر شهر عظيم واصل اولاق
پاديسه يكرمي ساعت يراولوب دار الامن مقامند اولقله
قلعه سي كهنه قالمقوب تعيد ايقه مشاد و قرالك شامپاسيه
تعبير اولنان دچنى انده قشلاقد ايمش جمله الاي ايله

طردمشا ايد ي بومحلدن خدمت من تعيين اولنوب بركت دين
بزي استقبالايدوب شهر كتور مشاد در اعيان ولايت
اوسلوب سابق اوزر يته بولوشوب اوده عز ي چين لوله
نكار خانه چينم دوشدي بر كون مكث ايدوب ايرستي
جهاز شتبه كوني يوله عز هيت ايدوب طئي مينا دل ايد دك
جهازى الاولك طقوزنجي سبت كوني پاديسه ~~جهاز~~
احضار اولنان سرايه نزول ميسرا اولدي سراي حريوز
بر هفتة مكث اولندي كچه ده و كوتد وزده خلك كثرتي
درجال و نسانك و فني روجيله قابل تغير و كلد در حال
و نسانك كبادي كهني بيدال و كمي اشكان دوكوت اولنده
بومر تيه ذخام اولديغي كور لما مشدرايكنجي كوتد بونارده
مخصوص بر منصب و ار كه صاحبته استوره و وقتور دبر لر
الحصار مخصوص خوش كلد يكر و ميكله الايه بندر مكه
قراله كتور مكه متقاي ايمش اول كسنه كلوب قرالنجي
تهنيه قدوم ايلدي و ايكي كوتدن صكر يته كلوب
قرال بازار كوني وقف ظاهرده سزي دعوت ايدر مخصوص
خانه احضار اولمشد و قترين عسكر يله الايكن و سلامكن

و قشلاقد

ننگاه اولان شهر

طورمق ایچون ترتیب ایتمیشلار در و سزنی کتور مکه پاتن مارشال
تعیین اولمیشلار لکن قرال نریه سیله مشغول و کندوسی
اختیار و غلیل اولوپ آتدیغکه قدرتی اولمده و غندن اچینچی
ماتکال دتر تعیین اولمندی ان شاء الله تعالی یازار کوی
قصفت نهاردن مقدم قرال هنتور یله سیزنی الایه بندرکه
کلور و کند و ایله رفاقتاید سز دیدی و ایریتی مسعود
بر دقتی بوجصوصه ناظر ایتمش کلوپ الایکن ترتیبی و قدر
ایتمک کلام سوار اوله چاق قاج ادرسیکن وارد و قرال اورد
ندت تمکال آتار کتور لم در کده و چه مناسیله و قدر اولوپ
ویریلدی **بعد** قرال سراخوردن موسی فویناد کلور هر
توزیع ایلیدی **بعد** مرشال دتر انتور و وقتور ایله قرال
هنتور نه سوار اولمشلار کل دیار نردخی اسقبال ایله رعایت
ایلدک قرال کتور هنتور نی سیزک ایچون کوند دیار و جمله
کیار دولتمز کتور هنتور نی ستر اکبر اما ارسال ایتمیشلار دیو
یوز قدر مزین و رضا هنتور کل دیار **بعد** و قدر دازنکن
ایله الای یوردنمکه یاشلالم دیوپ قالقدیار مقدم قرال
کندویه مخصوص آتار و عسک ندق بر دجیمد یوردی اوردنجه

۵۲
نمر ادمار سزنی سوار اید و پ بر مقدارینه کورک کید و پ
الترینه تنگهار و برمش ایدک و بر مقدارینه کراکه کید و پ
الترینه مزدا قار و برمشدک اناری یورد و پ اورد لر نجه اغوا
معقوله سی صبا لاری اولانار یوردیوپ **بعد** امام افندی
قوجیار کتخا سی و **بعد** ها اوغلان ایله کتخا امر همتان اولوپ
عقبان نجه التی عدد ایدک اگر کم لر ایله مزین و مسترخ چکدر
یایوپ تامشد قرالک سراخوردیله ترجایانی کید و پ کند و مزید
دیوان بساطی و عیانی ایله مسترخ براسیه سوار اولوپ عین
ده مرشال و یسار مزده انتور و وقتور ایله عزیمت اولندی
و عقبن ده دخی بر دجیمت اتلور دیز یایوپ **بعد** هم هنتور لر علی
مراتیم دیزل دیار **پادشاه** **شهرینک** صوقا قاری غایت
و مستلیدریان یا نه بشن التی عریه کتک ممکن ایکن بعض
مسئلله و خام ناسدن اوج سوار کوجیله مرور ایدلک
کویا شهر ده اولان جمله خلق الای سیرینه کلشلار ایدی و
خانه لری دور در بشر قاتل و پونجه لری صوقاغه ناظرین
هر پنجم سی کنجا بشی پذیر اوله جق مرتبه دن افزون مردن
و پونجه قزاق اولمشلار ایدی بو ترتیب ایله احضار اولنا خانه نرد

اولوب سلام طوزان عسکری دخی علی الترتیب حائز اولدی
کذار ایدوب تامتمه مرشال دخی نری و داع ایدوب خانه
کندی نینه رجال و نعمانک کمی زیارت و کمی سیر طریقه
تراحم اوزر کلوب حصصا طعام ید و کیزی کورمه زیاده
طالب اولور لردی. فلان کمسته نك قیزی و فلانکسه
نك قاریسی طعام ید و ککزه باقمغه از نکر نجا ایدر لردی
خبر لر کلوب کمی دفع ایده میوپ ناچار خست ویر بر دک
بر هیز لری. وقته مضاد فسا و طغله کندولری اکل ایتیم
سفره بی احاطه ایدوب سیر ایدر لری. حاضری چون ایدر دک
اندر ایسه سیر طعامه مالف اولمشار. مضافر الک طعام
ید و کئی سیر ایتیم استین وار و پیر ایتیم که رخصت یاب
اولور عادیار هیش. دخی غریب بوکه قرال فراشتدن ته
اصل قالقار و ته اصل کینور سیر ایتیم که کیدر لر هیش **بناءً**
علی ذلك بزه دخی بوکوته تکلیف ایلده ثقلت ایدر لری
ایکی کوندن صکنینه اشوره ووقنور کلوب جمعه کونی قرال
سیر ی دعوت ایدر ان شاء الله کیدر سانی و سانی اکراما
بر پنجس لایبسیکی تعیین ایتیمشال و نفعاً کاورده و کالاول

همنان. کیده روز و بوانه دک کلان الجیار مرشال و پیر
تعیین اولند و غنی بو قدر و اولکیدن زیاده آلاهی ترتیب اولمشال
و **نامة** **هایونی** تسلیم ایتد کده جواب کیزی **آلا** ویره چکدر
ایاب و زها بکرده قائم بولند جقدر سیر دخی دوستلر
معامله نه ایسه او یله ایدر سیر دیدی و کندی. جمعه
اولد قده مزبور لر کلدیار کالاول خلقن یی ترتیب ایدوب
انجق قلیجار قوشا هیوپ و قوفنک و مزراقار ویر مدک و اغلو
مز دیوان افتد یسی مقاستده اولمقله **نامه** **هایون** شو
کتقر و بی الله ویر و پیر انچون بر مرضع الجاما و قسراف کتور
ایدی اگاسوار اولوب او کومر الوپ کندی دخی کایتی دتار
و فراجه سمور کورک ایلده دتو ا رخت و بسا طبله اگر لکش
کندی اسجنم سوار اولوب بر پنجس لایبسیک همینده و انتون
دوقنور سیر یمنده غز هیت ایلدک قرال عسکری بی سیر
ایتد رسکنا چون بمصر الحراف قشلا قده اولایا ده و سوار
رجنستار کتور و پیر و اسک ثینه مجدداً لباسا قطع اتمشال
و جمعا یکون او تو بیک دن میتجا و ز عسکر ترتیب ایدوب
اولد و غن خانه دن قرال ساینه دک ریزمشال و یی. و قرال

سرایت به باغچه طره فتد وادی اوپ با عجمه بچند و نریلاق
 درختانک برینه اق انلو و برینه سیاه انلو و برزدریش بویکی
 و جنت جمله عسکرک زیاده معتبری اهش و بونا کز نرا
 جمله کبار زاده و یکداره لرد و سرائی قیوسنک نزد و نانی
 دیدنده یا نشویدانند اینوپ قیودن ایچ و کروکد تنفس
 انیمک ایچون صاع طره فتده بر او طیه کور دیار قرالک
 کجده ایسی اوظه سیی ایش بر مقدار استراحتدن صکر
 قالقاوپ یوقاد و نرد و یانه عمر ایتدک هر مقامه وار لک
 رجال دولتدن بر کسند استقبال اید و ک دیوانخان
 قیوسنه وار و ق خلقک کثرتی بر مرتبه اید بیکه استقباله
 کلاندار اطرافتری احاطه اید و کویله کز اید بدک و نوا
 خانه قیوسنک دخی اون ایکی اید ایل کذار ایلدک قرالک
 تحقیق برینه واد بجه ایکی طرفده و و کون او نده وضع اولنان
 سر بر لری بر قیاج یوز سر بر بر ندن یوکسک وضع
 ترتیب ایشار بونا و نقد کبار قادیلاک
 و قرالک حصاننی جمع اولوپ جوهر و مشعشع لباس اید
 اولود ایشار بر دخول ایتد که جمله سی قیام ایتدی و قریب

نقد و آرایه

اولد غرض قرال دخی قیا ایلدی اول سر بر لری و اول قادیلاک و الحی بک تم

نامه هالی شوکت قرونی و کنه المشدق که کسمن قیوب کویا ق

هائوته سلام ویر و صنعتی کوسر دك قرال یانته وارد قده تمنا
صوره تنه الیزی یا شیمز قیوپ بعده نامه هائیونی الو **شوکتو**
عظمتو و قدر تلو پادشاه اسلام و لی التعم افتد سلطان احمد
خاق این سلطان محمد خان حضرتك نامه هائیون شوکتو
نایدردیدك قرال طفل اولغله تعظیمله وزیر الیزدن الی
قرال یانته وضع اولنان صیر ملی سوفر ایله پوشیده اكله
اوزده وضع ایلیدی. بعده صاحب دولت حضرتك نامه
الوپ یوردی **دولتو و سعادتو** وزیر اعظم و داماد محترم
ابراهیم پاشا حضرتك نامه عالمسیدرد کده تنه وزیر الیزدن
الوپ نامه هائیون تحتنه وضع ایلیدی بویکی دولت بیننده قلد
مرعی اولان قوی دوستلغی تاکید ایچون و حتمتو فرانجه پات
شاهنك کذویه اولان محبت و موث و اعتبار و رغبت الیزی
عیان و بیان ایتك ایچون ایلیچیلک ایله بنیارسالی ایلدیالید
قرال اون بر یا شیمی تمام اید و پادشاهی ایکی یا شینه باخش قفا
حسن جمال صلی اولوپ الماسه مستغرق و زین لباس الیه
مجلسه ششمه انداز اولشدی. کندی جوابه نصدی ایتوب
لا لاسی اولان مرشال ویدوا. **شوکتو** قدر بالوال عثمان

پادشاهی حضرتك نامه لوندن و ایلیچیلک جناب لوتك انتخاب
اولند قارندن قرال کندی زیاده محفوظ اولمشاورد و دیو جواب
ویردی. و جمله هاین و یسارندن قائم طور لریدی بعده تنه الیزی
باشیمز قیوپ بر قاج حطو دن صکره الیز کوکمز قیوپ و داع ایلد
تردیانت ایتوبیتك طلشه و سوار اولوشک کلد یکن ترتیب اوند
خلق و عسکری تماشا ایلیه دك منزلن نزول ایلدك و بویوم جمعه
روز نورد و زایدی. و صینك بیخی رسم ملو کانه اوزده کذویه ایچون
بولشد و ریجاینتور و وقتویری واریش کپو وصیتی یارینیزی
دعوت ایدر ان شاء الله تعالی صباح هنتوایله کاورم ویزی
الورم. **ولکن** ستری سیر و تماشا به غایت هوسکا دیورد
اسبکزه سوار اولسکن خلقنری ممتون ایتمشاورد و یکن
دیدي صباح کلد کده بز و بی قرال کدیکن هیئت ایله اسب
معهوده مزه سوار اولوپ جمله اومار بمن انار کتورد و پ سوار
اولوپ کالاول الای ایله عزیمت ایلدك. و صینك سراینه واک
بر رندن کچه زاندر زردیو اخانه لری و او طه لری و ادایک
کندی فرمائیده که دیو اخانه سنده اسکله تشین اولو این
ملو کانه اوزده ترتیب دیو ایتمشدی نیزی کورد کده قیام وراج

خطوه استقبال ايدې شايه چقاردې بزخي دم مودته عا
اليزكو كسمن قيوپ وقتكن خيرا ولسون ديدك ونامه الو
عناجلو وزير اعظم و داماد محترم ابراهيم پاشا حضرتانك
نامه عاكياريدريدكن ده كندي التي اوذا وپ يداييدا ذنه
وقبض ايلدي. وبعض محبت مودته متطق جواب ايليوپ
وداع ايلدك و بزخي ايرستي وزير مقامته اولان وادوپ كود
شدك. بر قاج كوندن صكر **قرال** صيد چقاچقد درغيت
ايد رسكن بيورك و بوزاده ترغيب ايدې بزخي حري سواد
اولوپ هنتوايله عزمايلدك **قناي شيري** ده **قرال** اتباعي و خمار
اولان زنا رجمع اولوپ قدوم **قراله** منتظر ارامش بزخي اند
يانتد عنان كشيده اولدق جزوي وقتله **قرال** دني هنتوايله
كلوپ يانم كلكده تاجن چقاردوپ بزا شتالو ايتدي. بزخي
هنتوايچندق اشناق ايلدك. كند و سوار اولوپ بزخي كاچي
تماشا اچون سوار اولما زميسزديدي. بزخي سوار ولا لا
همنان اولدق بواشته **قرال** امر باسي اولان زنا و ساير
كبار قاريدي دني هنتوايلدق حقوب لباسا مرذا ايله سوار
اولوپ غنچ دلال ايله سلكشورلوق ايتمه ميشلديار. اناري عا

ايد. دك صيد كاچي وادوپ **قرال** اوجياري شاهين و ملخان
و صغور و سفي و بلبان مقوله سي قوشاري سرپا لرايله بوغاز
لرنيه طاقوب كتور مشا ايدې. كاه طوشانه قيو و يروپ سيفيد
الدر لردي. كاه طور ناويا القمين و قرناال و قر قوش صاليور
شاهنا ايله تماشا سندن ايتدك بعد مترلن عود ايليوپ
اعيان لري جسته جسته كلوپ كور و شور لردي. لا الامر شال
بز كلكده **قرال** عسكرينك وقت جنگده ترتيب و حره كاري نه كونه
اولدو عني تماشا دن حظ ايد رسكن يارين **قرال** عسكريني غلشا
چقاچقد رديوپ **تماشا** ترغيب ايليوپ ايرستي عزمت ايلد
برخا باندن كذار ايدوپ بر مقام زمره قامه و اردق بياده
عسكر بر اقا رين اچوپ مدبصر منتهى اولنجيه دك بش التي
صفت باقليوپ بزم مشا **قرال** امر باسي بزخي و دوشين ل
هنتوايله **قراله** منتظر اولدقاري جمعيتكا هده بزخي مترقب
اولدق. دد عقب وصي اولان و غلاري ايله و برقاج مرشا
لرايله و رجال دولترينك كبا ريله كلديار بزخي سوار اولو
ات او زنده كود و شوپ حال خاطر سوال ايد ركن **قرال** بزخي
لا لاسيله كلوپ سوار اولديار و ذنان بزخي كا لاول كبا رين مرشا

سوار اولوپ کاکل پریشان اولدی. لا لازي يانته اولدیهن
اولدق قرال ییخی او کمن چه عسکری قاشا ایدیه دك خلقك یتنا
دك دارف بعده عوتلایدی وسط صغره کلدکه الارغه جه پریشته قرال
چغو نري ییخی یانته اولوپ همغا عسکر متوجه طور کبله میدا اچیلوب
باش جنرال ات سوپو بزمه عسکر ارسلنده غنان کشید اولوپ عسکر
متوجه طور دق قرالک یانته الچینک میدان او رسته اولدیهن بقور

دردت طبل طرف مینه دودت طبل یسارده بمیدجه محله

طوردی بعده جنرال دستمالی چقاروب صالدقه طبلار
ضربا یتدیال عسکر دخی فی الحال یتدیبل هیئت ایدیه دشدار ییخی
صالوپ طبلاری ضربا یدنجه یکبار بر شکله ییخی کیردیالهر
دستمالی صالوپ طبلار ضربا اولند قجه تغیر شکل و هیئت
ایدی لر دی برو جهیلکه که کویا حمله سی شی واحد و دهرایشا
گاه تفنگکارین قوله اولوپ گاه چکوب گاه قالقوب گاه میته
گاه یسار توجه ایدر لر دی بر ساعت قدر یو حرکتاری قاشا
اولند قدصکر عوتلایدی اولنوب ینه بر مناسب محله طور
عسکر ییخی رنجستان یله بیرا قاریله کوردها کروه الای ایدوب
او کومزدن کچدیال تاما اولدقه قرال و داع ایدیل منزله
عنه ایلدک برایکی کوندن صکر بر وزیر لری دادکه اسود
سفره مؤکل دیار تمه کلوب کورشدک اثنای صحبتده بزم
عسکرین دن مجروح و عمل مانده اولاند تقیش ایتمک ایچون
مخصوص بر ساری یا بلشدکه سین شایستدر ستریا الطی
تماشایه دیتوایدیه رزه دکه بزدیخی اجالت ایدیل ابرشی داد
عظیم جمیت ایتمش و نهاله حضورده زیاده تکلفت اتمش
قرق الی قدر کونا کون سازنده لر کندولر مخصوص نیخته

کورمد و کمر ساز لر ایله بر اطمینانی تناول ایدینجه نغمه بد از آن
ایتیدار. بعد سرای قماشانسته قاتلوق کتدک او کومنه دوش
انده ساکن اولان عسکریدن خسته اولاناری تیمار ایلدگار
محله کتوبوش التیوز قدر قماشار کوردک و عمله و خدمتی
دیزلماش. **و بعضی** خسته لور فرایشته و طیار یا نازنده
اماده اولوپ لوازمه ایسه جمله یی حاضر کوردک. **بوناقدن**
صکر و واخانه لرینه واردق بر قاج بیک یلاور مدور شیشیه
انواع ادریه ایله محالوجراته وضع اولمش. و نیچه درلوه اوانار
والکار و اجزایه متعلق الاقار ترتیب اولمش بر محال ایدی و خج
یوگام متعلق آلات مطبخ سیرایتد و پو عرض کالای ایتدی و اوج
بیک قدر عمل مانده موجود ایدی و سرای غایت وسیلی و اوج
قات کار کیرینا اولمش بر واسع محال ایدی. و سرای جنینده
بر کلیساینا اولمش قبه سی یلندوز راندوز زرققوش عجیبه
ایله ترین اولمش و غایت تکلفلی فایلمش بر کیر او غنوزو
دار ایدی کلیسای سیر ایلدکده نغمه بد از لوق ایدر لیدی. بر
قاج کوندن صکر لالامر شال ضیافت ترتیب ایدو بزنی دوش
ایلدی قرال سیرایتده او طغله او لمقلده و ایدو بن عظیم کمر ایلد

۵۸
قرالی کورمکدن خط ایدر دیوس سوال ایلدی. بزنی اظهار
شوق ایتدک طعام حاضر اولنجه سینه قرالی سیرایتد و نه لم دیو
النه یا پیشوپ کتدک قرالی مقدمانامه معا یون تسلیمده
بولوشد یعن دیوا خانه ده بولدق بر قاج یکداده لوله کوریتوش
لالاسیله بزنی معاکور نیجه طره قمرن توجه ایدوپ ملاقی اولدی
و افر محبت امیز مصاحبت اولندی. جمله لباسا بزنی و خنجر یی
یکان یکان قماش ایلدی. **اللامر شال** قالمزک حسن جلانه
نه دیرن دیوس سوال ایلدی ماشا الله دیدک هتوز اون بر
یاشنده دریت ایلقد. **شمیدی** یوقدایله متناسب الاعضا
اولزی خصوصاً صاحبی عاریتی دکلدر بیک دیو قرالی طوتو
ارقه سین چویردی. بزنی صاحب بن مساید او خشاوق
دفتاری دخی کوزلد و شویله یوریکز کورسونار دیوپ قرال
دخی دیوا خانه میانته دکل دفتار ایدو نینه عوت ایلدی. دخی
سرعتلی حره کتایله قوشد یفکزی دخی کورسونار دیوپ قرال
دخی تکرار هروله ایله دیوا خانه دکل سکر دپ نینه عوت ایلدی
بزنی بارک الله دیو جیا ایلدک بعد دیوا خانه دن او بجه اولد
نصاو بر عجیبه سیرینه افاز ایدوپ قرال ایله معاکشت و کذار ایلد

بعضیاری بی بو فلاندر دیو کنذی تعریف ایدردی. اندلنکه
اوطه لریته کتور و پیکان یکان سیر و تماشا ایتدردی کندو
فراشتی و خواج دن او قدر بی بر لری بیخی کوستر دکن صکن
دع اید و پطشرم چقدیق طعام خاطر اولوپ بعد التناول
قرالک جوهر لری بی سیر ایدر مسیر دیدی. خط ایدردک وید
بیوک کیده لمر دیوپ الیم یا پیشوپ ینه قرال اوطه سته
کیدر قرال بایم طور ردی. بتون اوطه نک یا بجه حرنه
دار لر جوهر لری قراش ایتشار یکان یکان تماشا به بشلدی
اولا اوج قات لباس طغر کوردک بری انجو ایله الوان لعل ویا
ایله ترصیع اولمش. ویری دخی انجو الماسیله ترصیع لشم
ویر انجو لر قندوق قدر پاک و بیاض و هواد انجو لرایدی ویا
دخی کذلک ویری جمله الماس ایله ترصیع اولمش هر بر الماس
دکه بریده بولمیان زی قیمت خوش اندام جوهر لرایدی
ماکی صید انجو کوردک جوز و اقدر تحته او تودر قدر
قرال او موزی یا شته آوین ایدر دش. بزخی بولوشدق
اوین انمش ایدی غایت کرانه جوهر لرایدی. ویر قوطی ایچده
در یتیمه مالک انمش نظری یوقدر کوستر دیار جوز بواجر

اولقدر مدور که کوه حقیقیدر و غایت بیاض و براق و براخی
براینه او دره وضع اولند قدر اصلا ساکن او لیسوپ یا یا حرکت
ایدرد و غلطان دید کالری بوا میشت و الماسارده صابری الماسار
کوردک ویر قوطی ایچده مثلث الشکل لاجوردک بر الماس کوردک
کیر و سنکین ایدی. ویر کوک یا قوت کوردک که مربع تراش
اولمش یا شپا دمق او درون لند ویر الماس دخی کوردک که
قریب المهد. انکله تره دن الی بیک کیسه فحیه اشترا اولمش
وسعی مربع وایکی جانبی قیه لی غایت مضع اشلمش زیاده
براق و بیاض و اصلا صیثی یوق. یوز او تودر قیاط امش و لقا
جوز و میدن کیر ایدی و قرال بعضی جوهر لری کند ویری الیم
ویر و پ کوستر دی. **یواشاده** مرشال قرال دن سوال ایدی
بوجوهر لری کیکدر دیدی کیک اولسه کول بخدر دیدی یوق
سنک وکل تا جنکدر دیدی ینه قرال و داع اید و طشرم چقدیق
بعده بواجب اربعه سرحد لرنده و قریب بر لرنده مالک اولدق
قلعه لک صغیر و کیرنی صحرایله ویا غجه و کوه صحرایله
و نهرو وار و شله. و نشیب و فراز یله مجتم رسم انمش
اناری تماشا ایتک کویا اول قلعه لک هر بری بی تمامها شاهد

ایتمک کیدر. واهقام اولمشتد که هر قلعه نک صواقاتاری
رخانه لری و کلیسای لری و کوپر و لری بعینه مطابق رسم اولمشتد
و یونک حسنی و لطیفی بود که بوقلمیه دشمن ظهور ایتسه
بخایندن کلمسی ممکنر. و نه طرفه استحکام و یرمک لافند
معلوم اولور و قرال دخی ذای العین مشاهده اینمش کبی اولور
و یورسما حصوله کلنجه دتیار قدر مال خرج اولمشتد و یور
رسماری دکه کمسیه کوستر مرز ناکر مراد اید رسکن سیر لرسیر
اید و سز دیدار بزدخی حفظ ایدر دیک هنکام محاصر
و محافظه قلعه لرا و مورینه واقف و ناظر اولان جنرال او
روشوپ بر کبر و طویل دیوانخانه کلدک مقتاحیه قیوسنا چو
کیر دیک یوزیکر میش قلعه رسم اولمشت هریری بر صفت
قدر سیر اوزده وضع اولمشت واقعا اویله دقتا یتشار که
بر قلعه نک اطرافتده اولان طاغاری و صحرای چمناریله
و اغاجلی اولان یورلی بریق قدر حجتیم ایپکدن پرا قلوبا
چارایله و صولرته طرفدن کلوپ قلعه فی احاطه یلخود و
سطندن و جانبندن گذار ایتشد. و کوپر یاری نیجه وضع
اولمشتد و قلعه نک خندق و قبولری نه وضع اوزده و

شهرک صواقاتاریک وسیعی و ضیعی و خانه لریک پنجره لری دخی
کوباشهر ایچنده تماشا ایدر کبی مشاهده اولنور دی و والف فتح
ایتد کار ی قلعه لری ته طرفدن محاصر ایتمشال و نیجه مترسالمش
اناری دخی کوستر مشال نفس الامر ده یوناره نظریله هر قلعه نک
احواله و توقف تحصیل اتمک متیر اولور اثنای سیر و قرال طوره
مامشرینه یا نمن چقه کلادی غالباً ایچ افندی کورمکن حفظ
اید رسین ددر یاور مر اولدخی بنی کورمکن حفظ ایدر یور
جواب و یردی بر مقداد تماشا دن صکر جقوب کندی اول
کون قرال ایله اوج دفعه کورشمک اولدی. بزدخی برایکی عتله
جمله رسماری تماشا ایدر یور بعد الا امرشال ایله و داغلتش
خانه من کلدک. پادیس شهرینه مخصوص بر لعبداده مش
اوپارم و یرریش عجایب صنعتا کوستر لر ایتمش عظیم جمیت
اولور مش یکبار شهر واردر. ووصی دخی اکثر یاد ابر و قرال
دخی کاهیکه کلور مشانی سیر کیده چک اولدق بر کون و صتیک
سراینه متصل برین واروق اول محل مخصوص و پان ایچون
یا پلش علی مراتب کناس هر کسک مخصوص او تور جق بری وار
نری قرال اولور دخی برین کتور دیار قرمز ی قطیفه ایله دوش

ایدی . . . و صیغی کلش یرنده او توریدی قوجال و نسالی ایله
مالا مال اولمش ایدی دیووردن متجاوز افراع ساز خاخر ایدی
اخشامه بر ساعت دار ایدی هر طرفی قبالو اولمعله بزجاج
یوز بالموی یا قش و بیلور آدینه لوده بحساب مومالیش
ایدی . . . او محل زیاده تکلفار یا پلوپ جمله طر برزناری و عمو
ری و جوانبار بیه سی و سقی حل کاری اولوپ و کالاتسادینا
و جواهرلر مستغرق اولوپ مومالک شعله سندن برکت
قر اریق ظهور انیش که بقیر اولن . . . پیشگاهن سازنده ل
اولد یغی محله منتقش کبیر پرده او یخته انیشل ایدی قمار و
لشد کن صکر تاگاه اول پرده دفع اولنوب و سهنده بری
عظیم ظهور ایلیدی . . . و صحن سرایده یازنده لوباس مخصوص
ویکری قدر پری پیکر وضع لباس و فستانا دیله مجلسه
تکرار شعله انداز اولوپ ساز لر . . . وخی یکبار سرور
اغلا ایتدیار . . . بر مقدار دفع اولنوب بقدر او پارویه
باشل دیار بونک ساده سی بر حکایه می مجتسم کوستمک هر جا
بی بر کتاب ایله بصمشار جمعا اونوز کتاب اولمش هر بونک
ایدی و او هر مجلسه بر حکایه بی هنوز ظهور ایده پور کستی

۶۲
دیار . . . بر ما اولد و غن مجلسه بر پلناه وادیش بر غیری پلناهک
قرینه عاشق اولوپ طلبکار اولمش **اما قزی** وخی بر غیری پلناهک
او غلنه عاشق ایش بنیازنده کچن سرگذشتاری عینی ایله کوسه
دیار **مثلا** پادشاه قزک یاغچه سنده واره جوق اولدی نظر کا هن
اولان سرای آن واحد غایب اولوپ یرنده بر باغچه ظهور ایتدی
لیمون و قوزخ اغاچار ایله مالا مال ایدی و بر وقت اولدیکم قزع
و نیاز ایچون کلیسایه واره جوق اولدی اول باغچه یرنده فی الحال
بر بیوک کلیسا ظاهر اولدی و بنیادنده بینهای تو دید و تغریق
ایچون سحره به مراجعت اقتضا اید و در لود لوسحر گر کوسه
انتینا زلفا ایتدیار و اتاویسیاده عسکر ایله چنکار کوسه
و کوکن بولوت ایله ادما لایوب ویردن ادما اوچوردیار
نتیجه کلام اولقدر حالت قزاشیل کوسه دیار که قابل بقیر
دکل و در عدد برق کوسه دیار هله کوسه کچه اعتقاد اولمش
چاق قدر عجایب و غرائب شیر قاشا اولندی و حالات عشق
بر رنیم ده اظهار و اجر ایدر لردیکه کزک پادشاهک و کزک
قزک و کزک قزال ذاده نک اوضاع و اطوار لرینه یا قلد کچه
طبعه رقت کلور . . . و بر او پادشاهک کبار ناسدن بر کوسه

ناظري وار كثير المصادف برصفت اولفته ايرادي نطبق مير
اتمشاد و عظيم ميري با غلشاد و واقشي حاصل اولودمش
دوشهرك خواصندن امش اوج ساعت قدر وقتد قام اولو
ينه خانم كلوپ قرار ايلدك بر ايكي كوندن صكر نينه انتور
دوقور كلوپ قرار سراينده او پان جمعيتي اوله چقدرد اكر
كلودسه كز غايت حظ ايد چكان بماشتيه در قرار ايله مجلس
او تور در قرارك صاغ طرفنده اقراسي و پر بنجيد ر و ارد در
طرفند الجيد ميري وارد دكلد كارتند على مراتبهم او تور در
جمله الجيد بقدر ايد قراره قريب او تور در ديدني بزرخي
و غيت ايد اول كون وقت صده وارد دقرار سراينده و
خانه جيننده بويله جمعيت ايجون مخصوص بر رقص خانه يلاش
اول كيدن وسعتي و غايت تكلفيد زور يوازي ميري
وزر اندر زرقا و پر عجيبه ايله مترين مسقنه و در بنجيد
قات نشيمن يا پلش در نكاري ميري طره بز و ناز ايله غايت
خوش غامحل ايدني وارد يغنده كبار قار يار نيك اثر ي
زر و زور و مستغرق مجوهر لباس ايله كلشاد ميري بر
نشيمن قرار اتمشاد ايدني بزرخي نرد و باندي چقد دقرار

۶۲
ايجون بر اسكله قومشاد جانب يسارنده اولان اسكله لرك
اولنه بقود ايلدك و ناسك كثر تي شهر او پاره سنه غالب
ايدني قرار بزرخي بواشتاد و كلوپ يرند قرار ايلدي طالع طرفنه
عمر ذاري يرد ختر او تور و پ و وصول طره قنه بر غيري عمي ذاده
بر دختر دني جواهر لره مستغرق كلوپ او تور و پ بزرخي اقامتصل
او تور دق پيشگاهده بر مصنع و منقش پرده او بنجه اولمش
ايدني ناكاه دفع اولتوب و ياسنده رقص اولنه جو صحن ميري
يگر لره مال مال او طش و بر شمس مير كويالطوع اتمش غايا
اولدي اول شمسك جرمي كبر سني قدر او لوپ البون ل اوله
صنعتله يا پلشكه و راستنده شمعار فروزان او طش كونا
تور شمسك لماني حالي حسن اولتوب و او پاره شهر
خانه سنك سازنده لريتي كتور مشاد يكپاره نغمه سراغاز ايد
رقاصاد فقه يا شلد يار و بور و قرايد نال پر بنجيد و غلاري
و مرشال قاره لره و دوقه و بگذارد لره امش قرار مجلسند و نال
رقص ايدش اما قدو قامتد سن و سالده اقران اولنار
سکر زرقا ايد يار و بونارك مخصوص رقص لباسي و ايله
حرمه ايله حاره او زرينه ايشله و باشاينه بزرخي صورت شگلنده

بر مفرح پسر تو ش کیوپ ^{نریش} ~~طغیله انده اولد~~ ~~طغیله انده اولد~~ ~~طغیله انده اولد~~
غالبه و غازه قدر حسنه امداد اید یورلر و او پاره خلقی
طغیله انده اولقله عجایب و غرائب تقلید لراید و پ او یونار
اوینا دیار مجلس تمام اولد قده قرال قالدوب کید و پ زیدی خفا
کلاک **بعد وصی** اولان روقه دور لیانک شهر سلطنت
برده بر ساری واریمش ستقلو دیوریمش و حالاته سی واده
کرسیمش ~~حیات~~ حیاته اولوب انده ساکن ایمش غایتد عنایا فح
سی وارده اگر سیر اتمک دیار سکر کیدلم رده ده و حقه اجابت
اید و پ کتک قناء شهرت باغچه به وادخه جمله جابادت
کچوپ هموار غرس اولمش بلند افاجا داسند کذار ایله
سرایه وارده بر طرح مطبوع قاشا ایلدک که تعبیر
اولماز اولطه لرینی یکان یکان سیر و قاشا اولنوب حرم
ایله اشلمش قالجه لر ایله تزیین اولنوب بیجا تحف
و تقاریف وضع اولمش **بعد طعامه** مباشرت اولتی
مکره باغچه سیرینه عزیمت ایلدک اولار حوضه کلاک
یلند و بالاقدا شجاریله محاط ایدی وسط حوضه بر قیاده
دار میزدان قدر قالین صوفور اید ~~کیر~~ کیر اولیلند شجاری

بر ایکی ادم بر بی یوقار و صحرار دی و سئوال ایلدک یوز قدمه
فوران ایدرمش بر مرقدمه ایله اوج قدم بر ربا عدد که او توت
اوج ذراع فوران اینمش اولور و اولقدر شیم باش اولوریکه
شهر حوض اوزنه پر تواند اذ اطلقه قوس قوزخ شکلی
مشاهده ایلدک یوقارده تک بتون اود یارده نظیری یوقد
دیوخیز و یور دیار و بر حوض ریخی کوردک که فرازدن نشیه
متوجه منقش مرمر لون زرد و بانا اینمشار صواقده فحه
قدمه لر مسطور قالقله یکپاره صولت زرد و بان کورینور
و جسته جسته قوار لر قومشار و اذ و اغزلری یا پختل
بر حالت ایله جریان ایدر دیکه بالضروره و ویتی حالت فرا
ایلدی هموار اغاجد و کیوپ بر برینه موصل صواقدا یا پختل
هر صواقدن کیدر کن ایکشر طریخی مزداق یونجه سیر دیوار
ایدیکم بر برندن متفاوت او طیسوپا و یله ملتنت که کویا یکپا
کورینور دی باغچه نک جرمی دس ساقلاک قد و صافه اینمش
بز لر همنطو ایله بر بختی ساعت کشف ایلدک بوندن صکر و آل
بیمثال سیرینه کیده چک اولدق تدار کیری کوی و جمله ابتا
ایله نقل ایلدک بول اولدندن واقع مودون زیر قرال مهم

سرای و بانجه سی و ارمیش **سمکک** انده اتمک اوزن قول
اولمشدی سحری غریش اولنور ضحای کبراده و اردق بر ^ع
قماش ایتدک که وصیتی ممکن دکل موقع سرای بر مرتفع برده وقع
اولمقله جمله پارس شهرینی قماش اید روی غایت خوش مقله
ایدی طعام یتوب سینه اول بانجه مخصوص **قراک** همنقله نه
سوار اولوپ بانجه فی کشت ایتکه باشلاق سنقلیده
کوردیکن ترتیب عجیب اوزن اشجار و موقا قاروسین دیوای
فراموش ایلدک وقت عصر وقت کشت و گذار اولوپ و رساله
فرمیت ایلدک ناخشامه قریب کلدک بر سرای فرح فزا و بر هر چ
غم ز و امشاهده اولندو کم اوصاف یدیه سندن مشغول
اللسان مقتدر البیان اوله **ق** صیاح اولد قده اول سرایک
غور نوردی و سایر معتبر مؤکلاری کلوپ بانجه سیرینه بیور
دید یار قرال سیر ایدر کن سوار اولدیغی ایکی تکر لکلی بر منرخ
غریبه کتور دیار و **ک** کشتی چکر بر ابتدا بر محل کتور دیار که
کریا یا شقه بر دایره بریرینه متناسب استجار ایلله محاوره **ق**
بوندک داستانده هوار صوقا قارا تمشاک که جمله نی بریرینه
موصّل و هر متقار و برشاد روان ایلله بر حوش حوضی **پ** چله اتمشاک

60
و هر برشاد روانده بر کونه حیوانات شکلنده طوچدن رسم
ایتمشاک **ص** صور اندردن فوران ایدر جمله اول قور و ایچنده اوتوز
طووز عدد و شاد و فاوار که هر بری ها یون نامه حکایه لرند
بر حکایه بی حاکی اولوق اوزن وضع ایتمشاک و قنغی حکایه ایدو
بر لوح اوزن قازوپ اشکال داستانده قومشاک اندن بریرینی
کلدک که اوتوز ایکی همود اوزن اوتوز ایکی کما تمشاک و هر کما التند
بر قوزن قومشاک **پ** ادمق قالنقلنده فولان ایدد اذن بر کیر
حوضه دخی کلدک که وسطنده ایکیوز اوتوز بیش فوان وضع
ایتمشاک **ا** برج قات وسطی سکسان قدم فوران ایدر ایکیخی قانی
دخی ناقص **ا** **و** **ج** قانی ناقص مجموعی برسم سرو هیئته اولور
و فغان لوله لری باش پارمقدن قالنقد و اندن صکره بر حوضه
دخی کلدک که اطراف ایکی قات حقای مردون مصنع طره بزون
چویر لشن و ایکی طره فته الوان مردون ایکی قصر یا پلشن و **ا**
وانی یوز یکری قدم فولان ایدر **س** ستقونی فوان مستند صکره
بوندن **ج** جلد فوران ایدر کورمدک و ضرب ایلله فوران **ل** ^{لکدن}
زیاده و شمشه پاشی اولوپ برمودون سیم سرو اولور که انجی اولور
اندن بر و اشع محله کلدک که حوضک و سعیتی جلیه غالب **ب** بشدر

چفته بر قیاح قایق ایله کرمک ممکن و ایکش صید پاش پارمق قایلین التمش
عدد قواری دینمشا صواق قدده التمش دانه کش سروی ایکی صره دینش
بویله مشاهد اولتور اول حوضک اول قواری لک اول قورک (م)

واج محلنده ریخاوج شادرواق مشا هرینده اون بشر قواری
دار بوتارک فورانی خط مستقیم اوزنه دکلدر محر قدره وایی

فیک

76
فتشک کی بر دن چقاد لر هریری بر جای میل ایدرک فوران
ایدرو بر کبر حوضه ریخی کلدک وسطنده شادروانی بر قصر
قدروار و اطرافنده یوزون متجاوز و توجدن مصنوع دیوان
عجیبه دار هریری او یله هنده سی ایله ترتیب و وضع اولمنکه
صور قدران آیتد که بر هیئت لطیفه حاصل اولور که تماشا
غمزدا و قرح قرار یونک امشالی قتی وافر حوضا شادروانل
دار که هر برنده بر کونه صنعت اجرا ایتمشا که بری بر غیری ^{عزله}
مشاهد اولنما مشد زویو قدر حوضا کایا قاندن بر نه
حادث اولمش و یونهری چلیپا شکله ایتمشا وافر قایقار
دار یاغجه تک بر طرفندن بر سرائی ریخی وار که یا نومر دیروال
سرائی تماشا ایچون ایرتسی کون بر مکنت و شمش اوسیتی
اورتاقو قرال سوار اولدوغی زورقه سوار اولوب نهریله
دوانه اولدق جایت همینی منته یا اولدوغی محله اول سرائی
ویاغجه ترتیب اولمش غایت مفرح سرائی یونک طرح و طری
کندویه مخصوص اولوب اوچر و در و رفات بنا ایدر لر ایکن
یونی فقط بر قات بنا ایتمشا یاغجه سی ریخی بر کونه طرح او
تعبیری قابل دکل یونید لضعکه ریخی کونا کون فسقینه لشدو

ایتمش که تعبیر اولتر جمله فی سیر و تماشا اید وینه زووت
سوار اولوپ نهر مزبورک جانب یسارینه ده عزمت ایلدک
نهر منتهای اولدوغی محله بر سرای دخی بنا ایتمش ابتداخی تماشا
بقصد قوشخانه لرینا ایتمش و خوش طیور ایچون مخصوص کلا
کیر کومسارینا ایتمش و هر بر کومسک اوکنده باشقه دایم
ومیدانی و وسطند خوش و شادروانی و اراطرافی دیوار
محاط و اما دار بونالی احاطه اید و جمله نک وسطند و هر
غالی و ایکی جانینه حد کاردی غایت مصنع نقشا ایلد وترین بری
برندن کچه بشر و التشر کوچک اوله لرینا و یا ایلش بویله مصنع
هند پشت تحت ستان لطیف و غایت دی قیمت صوم ایلد اشانتر
دوشمه لر ایلد ترین اولتمش اول قصده اولتور وپ جمله اول
و خوش طیوری سیر ایتک محکدن آلات حیواناتدن بر شی
لکن مقدما نقد و خوش و طیور جمع اولتمش ایسه اول قصده
تخریر اولتمش دی عجایب مخلوقات تماشا ایلدک و اول قصده
حیوانات اولان محله و درنجه میداتک نقب و نقب اید و قالد
طاشی ارا رینه خنده قوان لر وضع ایتمش بحسب خلق جمع
اولوپ پنجره لر حیوانات سیرینه مشغول ایکن صوبی قیو و پرو

بوداته بشلیوپ خاق بری برینه کیر وپ این المفر کویان بیچ
و قاپارین سیر و تماشا ایدر لر ایتمش خقی بز لر دخی ترا کله سیله
مزا اولان دمار ی قوشخانه لر ی سیر ایدرک دیو اول حلیه ایتد
صوبه کشاد ویر و کده غطیم سیر و تماشا یه سیل اولمشد
و بوکا بکر درنجه ضایع و غرایب تماشا اولتور یارستی کون نهر حلی
پانک جانب شرقیسنده فواقع قاری تام سرای دلکشاد و باغچه
دعنا تماشا سینه وار و بر زمکاه زیبا مشاهد اولتمشدر که
مثلی یوق باغچه سنک طرح و طرزی عندمه جملیه راجد
بوند تعبیه اولنان اشجار ملتقنه السانی بریده کورمدک
مثلا ایکی جانینه اولان بلند اشجارک و الارینی برینه
اولله او نخته ایتمش که بر سیر بلند کبریدا او طشر بارنده هوا
رهر و اولان یارانی به محتاج اولمز و اشجار دن قیو سیله وید
ایله اوله لر یا پیشا برک سیر یله پوشید او طشر و اشجاری
کونا کون شکلاره قوشا و بر وضع و هیئت اوزن تربیت ایتمش که
رویتند مالطبع فرح و سرور مشاهد اولتور و باغچه تما
شا ایتد کده الدنیا **سجن المؤمن و جنت الکافر** مطنون منبفک
نکته لطیفی اولدی بونارک ما عدا سرای مقابلنده فران طوغری

تمش یکی ایاق بیاض مروردن یا پالش بر نردیان اتمشادنداده
یا نه چقا باورد و یکی جاینه بشراون بصد مقده بر قوایه تمشاد
و نردیان نهایت بولد و غی محله جمله قوایه رینمشادند و نردیان
بر حوض کبیر ایخته اتمش صولری اقماغه یا شلد قد بر مقلده سی
ایله اقاد که اول عظیم نردوبان یکیان بللور جامدن یا پالش
ظن اول نور بر حالت مشاهد اول نور که تغییر اولمن و بر محله
دخی یکرمیش ایاق نردیان اتمش اطرافنده قوایه لری وار
بونک صوبی شدتله اقمغله کوپروپ اول نردوبان یکیان
کپو کدن مصنوع بر شکله کپور و غریب تماشا و بر محله دخی
ادم بیونجه بیاض مروردن بر شاد روان ایدوپ اوستی سطح
اول سطح اوزن بر خم او تورش صوفودان ایتدکده خم ایله
سطحک بیتند اولان شکافدن هموار جریان ایتکله اول
شاد روانی قلیوپ یکیان بر دپه چامی کبی کورینور بونک
نظیر کورلمه مشدر و وقتی **چوق حوض و شاد روان** وادد
من حیث المجموع نظیری **یوق** و بویانجه بر مقدار مرتفع محله
واقع اولمغله اجرا اولنان صولرده اولتدر صنعتار و آنچه
خرج اتمشاد که حسابیه کلان اولاسن نردن صوالمقه محتاج

۶۸
اولمشاد یوزاللی ذراع ایچقده واقع اولمغله یوقاری صوبی
چقار مقده حله لرا اتمشاد که تغییره صنعتار نهری سد ایله
اون ایکی عظیم و کبیر چرخار اتمشاد که اب نهریله دوران
ایدرد و هر چرخه بر طلوبه قومشاد و طولومبادن حال
اولان صوبی یوقار و چقارمق ایچون ادم بلی قدر بشر صید
یموردن یا پالش کونکار و نرمشاد یوقش یوقار و طور بود
ویونک نهایتند بر خزینه اتمشاد صواول یوده جمع اولور
و صوبی یوقار و یه ضرب ایله نر اتمشاد ایچون چرخار دن نهایت
دارنجه بر برینه متسلسل یموردن بند لرا اتمشاد چرخار دور
ایتد کچه اول یمورد بند لری ایدری و کپور و تملک ایتکله طلوبه
لورن حاصل اولان صولری اول یموردن کونکاره فرایله اول
ایدوپ یوزاللی ذراع مرتفع محله نردوبان چقار کبی چنوب کیده
یوردر بر ضعف اتمشاد که سیر و تغله شایسته در بیده اول
خزینه ده جمع اولان صوبی بغیبه اجرا ایچون بعینه مرق چشمه
ده واقع بلند کمر کبی بر عظیم کما اتمشاد اول خزینه دن بالایی
کمرینه یموردن عظیم کونکار و نرمشاد و کالاول الات
فرایله صوبی کونکاره ادخال و بالایی کمر ایصال اتمشاد و قعا

مثالی سموع اولمدی بر صنعت اظهار اتمشاد و ادمار بن بالایی
 که یوز یکم ریش ایاق نزد و بانایله صعود ایلدیار و الحاصل
 در سالیه بر یاغجه در که دت سرائی و دت یاغجه دن غبار تدر
 و بمجموعنك دور بی یک ساعت قد مسافه اتمش و دیوا
 خانه سنك ایکی جانبند غایت اعلا صوتا قیدن مصنع اینست
 کبیر قان تو ز لر دیو مشا و عقاندن کبیر قایه لر قومشار نو کور
 مقبول و معتبر اجمار دت قایه نوشا ایله ترتیب اولمش و
 جانبینی کبیر پنجم لر یاغجه قاهر و بر طر فی سراپا اینده نمشکه
 دیوان خانه تکرار برده اینده و عکس اید و غایت وسیع
 کورینور و هر نه جانبند صعود اولنوب یاغجه سیر اولنوب
 و اویله مصنع او طه لر واد در که تعبیر اولماز بونا او طه
 لرینک دیوارینی قالیچه لر ایله و مخصوص کلیم ایله یاخود
 قطیقه و قماش ایله ستر ایدر لر بوسرایک اکثر او طه لر
 صر مه ایله منقش اشلمش کلیم ایله ستور و مرتین ایدی
 خصوصاً قرالک ایکی فراشتی کوردک که ذی قیمت و غایه
 الغایه مصنع اشلمش ایدی و بر ساعت کوردک که بر خوش دم
 اتمش ساعت کلده قنانه بن صالوپ و اغرنین اچوب بعینه

خوب کی اوج که صد ایدر و ایکی قنور اچیلوب ایکی کیشی اتر نه
 سیم قالقان و طپوز و دت چیرک چالوب عورت ایدر لر و قبول
 قناتوب بعد بر قنور اچیلوب تحت ادره او تور و پ قرال چقار
 و بی ادستند بر قنور اچیلوب کویا بر ملک انده تاجیله چقار
 قرالک باشی او ستونه طوتار و بالایی ساعتده شکل افتاب
 طلوع ایدر بواشارده ساعت فضل ایتمکه بشلوب تمام ایدر
 اشکال مکان اینده عورت ایدر و پ قبول قناتوب ساعت بی چا
 و اولقدر تحت و قناریق سیر و قماش اولمشدر که تعداد
 کلدر و الحاصل بر سرائی در که اور و پاره نظیری یوق در و
 شهرت شعادر و و سرائی قار شوبسته ایکی اخور بنا اتمش
 برینه بویک اخور و برینه کوچک اخور و برینه یاغ یاغجه
 سیله متعدد و مکلف او طه لر ایله بر سرائی عالیدر و اتار
 بفیلنه جق بیر لری دنی که بعد یکن طرز اودن وضع اولمش
 جمله کار کیر و قیبه و کمر لله پاپلش بر بنای عجیدر بر اخور ایچون
 بو قدر تکلف و حاجت و ادایدی دیدن مقصده مقارند
 قرانجه پادشا هنك اخودی نمجه چا سادیک سرائیند فیکلف
 دینمک ایچون بو تکلف همت صرف اولمشدر و دیدر و بو یاغجه

کالات صولر دخی اولقدر تکلف اولمشکه جمله یولترینی سیر ایلدک
بر بلند پشته اوزر بردیاچه یا پیشار جمله صولر اول حوضه
مجمع اولوپ اندن سرای جوارنده بر عالی محرف بنا ایتشار یوز
قدم دن متجاوز نردوبان ایله صعود اولنور و بالاسند
باقردن بر کبیر حوض ایتشار ویش عددینه باقردن ایچنه اهر
صفار کونکار وضع ایتشار ایچنده صولر جریان ایدو و یحیی
طولدر مش **و** اول حوض طرف طرف جریان ایده چک یولر
یا پالمش مقصود اولان جانبه جریان ایدر **و و و و و** و اطرافده
اون ساعتک یزدک بر ماصور صویولند قجه یولر یا پالمش
جمله سین برین جمع ایدوپ کویا بر نهر اولمش **و و اول**
پشته اوزر دریاچه جریان ایتکده در عجایب و دهرن
عدا و لغنه شایسته بر طرح بدیع الاسلاید ریشگون مکث
اولنوپ **بعد** ینه پارسیه نقل اولنوپ منزله کلده
و شهر ایچنده **چوق** عجایب و غرائب بنار و سرایار و باغچه
لر واددکه تقدادی ممکن دکلدر بر باغچه دخی کوردک
که قالك ایتشد و بو باغچه بر قاج دایر دن غبار دند بر دایر
تشریح خاند **و** مخصوص مد **و** و از جمله و خوش و طوبوری

تشریح ایدوپ مخصوص اولطه لودیر لر وضع ایتشار از جمله یتون
فیلی تشریح ایدوپ زنجیر لر ایله بر حبس وضع ایتشار که کویا
ایاق اوزر طور دکن محم شحیدت عادی اولوپ عظامی بریزد
منفصل اولماق ایچون هر بر منفصلی اخر یتور تلام ایله بند
ایتشار هر عضوی کرگی سیر و قاشا اولنور جمله و خوش
طیورک دخی کذلک و متعدد دجال و نسا دن و اطفال دن
انسانار و ادرکه هر عضوی سیر اولنور محوم و شحوم و عروق
عصبات دخی مشاهده اولنور ایچون بالومند هر عضوی
محیطه تصویر ایتشار یکان یکان قاشا اولنور و طالیله
وقت درسه اراعتاید لر **و** عروق و قصباتک الوانی
تشبیه ایتشار بو معقوله امورده تعید و اهتقارینه
سوز یوقدر **و و بر دایر سی** دخی طب خانه درانک دخی
مدرسی واد اول باغچه اکافسیلم اولنور و و اخانیه واد
متعدد اولطه لوی جمله جرات ایتشار و شیشه لایله انواع
اوییه بی جمع ایتشار بروجه ایله که دیناره موجود اولاند
برشی به خارج قالماق اوزر و نیجه بر و بحر عجایب دن ایچا
و اشجار و املاح و معانی جمع ایتشار که مقابل تعداد دکلدر

غاشا ایتدک یوزدن متجاوز ویش التیوز عمله بافته لک
ایله لرنار لری هواداشلشن یاغی اولوپ بود لری الوان
ایکدن بعضیاری قالا بودان و بعضیاری صرمة ایله طقور
وهر کلیم نقش اولنه چاق نقوش تصاویر و غتلی بوغاصیل
اورده دالوانیلده تحریر اولمش و اناری تادر سیاه ایله رسم
ایتمش و اصل رسم دخی یا نادرند نظرگاه ده طوی نقوش
تصاویر شکوفه لری تیک الوانی بود لری ایله اکا قطببق ایدر
لری و بر عظیم کارخانه دخی وار که آینه خانه در و بویخی
قرالکدر بوندن دخی ناظر معرفتیه فروخت ایدر آینه بر
داختا ایتد کارینی کورملک یا بون اکا دخی وار دق بوندن دخی
ایکیوزدن متجاوز و سته گاه وار بیک قدر عمله پی وار
بر خام آینه پی ایچی ایله دستگاه اوزر و یا پشند و روپ و
بر آینه دخی **ایچی ایله بر تختیه یا پشند و روپ** ایکیسینک
اراسته بر مخصوص قوم واران پی صوایله و و کوپ دیت کینی
اول ایکی آینه بر بر بینه سودر لر تا خوشونی کید و پ مالا
کلنجه بعد طرف اخی پی دخی بویله اید و پ تمام املس اولق
باشته دستگاه لر قیوپ بر سرخ ترایی مخصوص الاله سور

جلا ویرد لری بحساب آینه لروار ایدی صاحب کارخانه ایکی آینه
کوستردیکه نقدیویک آینه یا پحق ممکندر دیوسقی بلنغ ایله
تجریه مراد ایلدک یوقد باید بیلدک بونک طوی یوزدن پارمق
و عرضیه التمش و دت پارمقدن عجبا بوندن کبیر اولماز می دیو
تقید ایتدک بونی یا بدق لکن عرضی طولنه مطابق ایدمدک
طویل اولمقله عرضی ناقص اولدی و بونک طوی یوزاون دت
پارمقدن لکن عرضی فرق سکن پارمق اولدی دیدید هر بری
کویا بر صفت قدر ایدی بر ماحسا بمن ده برمق ذراع بنا ایله
یکری در دی بر ذراع اولمقله آینه ی اولک طوی دیت ذراع
سکن پارمق و عرضی ایکی ذراع اون الی پارمق ایدر و آینه
ثانیسینک طوی دیت ذراع اون سکن پارمق و عرضی ایکی ذراع
ایدی ایدی و پاریس شهری نفس الامرده استایسول قدر یوقد
لکن بنالری اوچر و در دقات یدی قات یا پلمش خانه لریک
چوقدر و هر طبقه سند بر کوزه اصل عیالیه ساکن اولور
و صوقا قارنده خلق زیاده **چوق کورخود** ذیر اعودتد داغما
صوقا قارده خانه بخانه کز مکده در لر اصلا اولرنده او تور منزل
در حال و بسط المخلوط اولمقله شهرک ایچی زیاده غلیه لک کورخود

و در کانه ده او تو روپ حمله الكيش و بر يس ايد تار تار و
 وضو قاري و سعتلي او لوپ سا پا مربع يونامش قالدیر مرطایل
 فرش اولمشد و خانه لوك اكثر ي كاد كيرينار و منانت او
 يا پيا لوپ و خوش طرحد و شهر ك و سطنده سين نهري كذار
 ايد و پاي امج اطه حادث اولمشد و شهر ك و سطنده قالوپ
 جسر ايله صرف به طرف كذار اولور بواشاده و مضان شريف
 كلوپ صايم اولدق و كيچه لر نه جماعله تراوچ
 ظهور ايتمه كله بش بچي ساعت امساك ايدردك هنگام صقل
 ايكي اي قدر كيچه لوك زمان بسير غيبوبيت ايدرد يومتجر
 باشياري خير و يردي و مضان شريفك اون التبخي سبت
 كوني و راع ايچون سوال مسبق او دن مقدما بولشون غيره
 لعوان خانیه واروق قرال تختده او تو روپ لالا مارشال
 تقاسنده وصي مینده و ساير وكلا سي مینه و مسر علي مراتم
 دین لمشا ایدی نري كورد كارنده بزدي وجه سابق او دن و این
 ده و راع كلوك دیو خوشنودلقد عرض ایلدك مرشاك دخی قرال انز
 ندن جواب و روپ سیزك الحیكن ایكي دولت بنینده اولان قلدی
 و ستمك محكمه اولماسته باعث اولدو غنی بی اشتباهه
 دیوب

و در کانه ده او تو روپ حمله الكيش و بر يس ايد تار تار و
 وضو قاري و سعتلي او لوپ سا پا مربع يونامش قالدیر مرطایل
 فرش اولمشد و خانه لوك اكثر ي كاد كيرينار و منانت او
 يا پيا لوپ و خوش طرحد و شهر ك و سطنده سين نهري كذار
 ايد و پاي امج اطه حادث اولمشد و شهر ك و سطنده قالوپ
 جسر ايله صرف به طرف كذار اولور بواشاده و مضان شريف
 كلوپ صايم اولدق و كيچه لر نه جماعله تراوچ
 ظهور ايتمه كله بش بچي ساعت امساك ايدردك هنگام صقل
 ايكي اي قدر كيچه لوك زمان بسير غيبوبيت ايدرد يومتجر
 باشياري خير و يردي و مضان شريفك اون التبخي سبت
 كوني و راع ايچون سوال مسبق او دن مقدما بولشون غيره
 لعوان خانیه واروق قرال تختده او تو روپ لالا مارشال
 تقاسنده وصي مینده و ساير وكلا سي مینه و مسر علي مراتم
 دین لمشا ایدی نري كورد كارنده بزدي وجه سابق او دن و این
 ده و راع كلوك دیو خوشنودلقد عرض ایلدك مرشاك دخی قرال انز
 ندن جواب و روپ سیزك الحیكن ایكي دولت بنینده اولان قلدی
 و ستمك محكمه اولماسته باعث اولدو غنی بی اشتباهه
 دیوب

دیوب نامه قرالک الدینه و یردی قرال دخی نامه سین و یردی
 اولانه و یر و پ اولدخی بن و یردی بزدي الوپ دیوان افندسته
 تسلیم ایتدك بعد وجه مشروح اوزن و راع ایدق چقدق
 حاتم کلوك و بواشاده جمله ايله علی المراتب و راع
 لشوپ جمعه ایرشتی کونی بیر امر ایلدك دیو شهر ده توجه قرال
 بر منیم خانه بنا ایتیش و فاسین نام بر او ستاد کامل ایچون و صدکاه
 ایتیش بر عظیم کار کیر قلعه بنا ایتیش ارج طبیعه ویر
 و هر طبیقه سنده متعذر او طه لری واد که الت بخومینه و صید
 ايله مال امال و جنه اشغال ضایعنه متعلق بنجه الاتار و
 هلا لی تحریب ایچون التار و وصولی نشیدن فران
 چتار می ایچون بنجه الاتار و دخی ضایع بدیمه عربیه
 متعلق بحیساب التار واد که قدا واد لغاز و کیدیر
 طعام سنسی قدر دمشق ایینه دن مغفر الشکال بر تو
 سوز لر واد پولاد سه پال او دن و صنع اولمش کراسته
 پاز لری طو تدیار علولنوب سوزان اولدی و قودش
 طو تدیار بلا توقفت میرتاب و هیئت و صندک التاری
 خود بحیساب ایدی و پولاد کوسید او دزه کوه لر واد ایدیکم

و در کانه ده او تو روپ حمله الكيش و بر يس ايد تار تار و
 وضو قاري و سعتلي او لوپ سا پا مربع يونامش قالدیر مرطایل
 فرش اولمشد و خانه لوك اكثر ي كاد كيرينار و منانت او
 يا پيا لوپ و خوش طرحد و شهر ك و سطنده سين نهري كذار
 ايد و پاي امج اطه حادث اولمشد و شهر ك و سطنده قالوپ
 جسر ايله صرف به طرف كذار اولور بواشاده و مضان شريف
 كلوپ صايم اولدق و كيچه لر نه جماعله تراوچ
 ظهور ايتمه كله بش بچي ساعت امساك ايدردك هنگام صقل
 ايكي اي قدر كيچه لوك زمان بسير غيبوبيت ايدرد يومتجر
 باشياري خير و يردي و مضان شريفك اون التبخي سبت
 كوني و راع ايچون سوال مسبق او دن مقدما بولشون غيره
 لعوان خانیه واروق قرال تختده او تو روپ لالا مارشال
 تقاسنده وصي مینده و ساير وكلا سي مینه و مسر علي مراتم
 دین لمشا ایدی نري كورد كارنده بزدي وجه سابق او دن و این
 ده و راع كلوك دیو خوشنودلقد عرض ایلدك مرشاك دخی قرال انز
 ندن جواب و روپ سیزك الحیكن ایكي دولت بنینده اولان قلدی
 و ستمك محكمه اولماسته باعث اولدو غنی بی اشتباهه
 دیوب

فبر بر نيك ايچنه اوج ادم او تور مق قابل ايد و دني نجه كورلا
 الات نجومته سير قماش ايلدك كه علم نجومدن اديني خير
 دار اولان ادم بوالته ايله زمان سيرده استاد اولوق
 متصور دوز اذ جمله خوف كسوف بلك ايچون بوالته ايجاد
 ايمشاد برج دايرون مضوع و الهراق ارقام ايله موضوع
 و شمس و قمر اشارت اولتمش دايرون دور اولند فچه ساعت
 عقري كيبي بر ميل واد اوچي افجه كيبي مد و دگاه شمس و دگاه
 قمر اوزان نور قمر اوزان و قد و بقون ستايدون **فافقي**
 ستايدون **هونقد** ايدرسه فلاف ايد و خسوف واده و
 شوقد و اصيعد و دي و حكر ايدركه كذاك شمس دني بويلاون و
 مرات و سياراتي سير ايچون بر دورين پيدا ايمشاد ايتي سي
 متوتفكه دذ متو بامشاد متو طو مبه سي كيبي اولمش و طولي
 التي ذراعلا متجا و ذوري كي سرنندن عمود وضع ايدو عمود
 ياشته معمر شكلنده يرتكلك وضع ايدو بوالته مغر
 او نخته ايمشاد اول التك برا و جني دورينه محكم بند ايدو
 برا و جنه دني قد و شوتار و تيمود و اوين ايمشاد جراثقال
 صيفي اوزون برادر اول دوريني كرا في بسوت و پيسيه

بر ايشان ايدرسه فلاف ايد و خسوف واده و

و پيش ريسه و ميني و يسارنده تحريك ممكن اولمش
 بزوني اول دورين ايله قمر باقدق غايت
 . . . . . كير كدر نيوب دورينه صفاندي
 هيشتي بويله مشاهد ايلدك كه ايچي سونكار نمش
 . . . . . بر صحن اتمكي و سطندن شق ايلسك
 اول صورت حالي وارايد ي كور يا حرم مرده
 . . . . . اعزاز و دهاد اولوپ چقوپ برر كورلكه اوله
 كپور دتك كورنيور زميني باض و براق كورنيور
 بعد العيد پنجشنبه كرا في جانب وطنه عورت
 مراد اتمش ايدك قمرالك كچداسي و اقرباسي
 اولان موسي لادت صفر صيدينه كتمك ايچون
 بري بر چنتلكه دعوت ايدو پ هر چنده عشايتدك
 ميند اوليوپ باله زوري دعوت اجات ايلد
 ايرستي كيدو پ بعد العصر واروپ اول
 چنتلكه قلوپ سحر وقتده صيدگاه
 دلونه اولدق بزوت يار كيرلي برهنه طور نيوب
 كندوسي اعوان و انصاريله ايكوز قد و ادم ايله سوار اولد

بزاورمانه کیردک که سراپا صوقا قار یا پاپوپ ایکی طرفی
 هوادیرک سیزایله پوشیده مقصده قرقاشیلند
 دیوار ایدی . . . بیشانی سامت
 مدر اول هواد مقصده کچمش اوزان
 صوقا قاری اداستند شکادار بجه
 ترک و قاز . ایدوپ بعد
 استیفاء الخط عودت ایلک
 رایه کلدک اما قرشوط
 قده عظیم بنالر کورنور
 بی اودایه وادق
 مکز وحش خانه ووش
 خانه ایشا بتدابر
 محله مادد قکه

کاد کیر کوچک او طله لر کپی یا پوپ محکم تیمور پرمقلد ایتشد
 برنده اوج کیر ادسلان و ایدی ویرنده ایکی قیلان و سائر
 خجرات دخی او توکو و قور دلو و دلوکو . و قرقولقد و میمون

و شیکار و نیجه کورمد یکن حیوانات غریبه شکل و عجیب الهیکل
 ایلله مال ایدی اول او طله لور و سلا نلک و قیلانلر و برنجی جانور

و یکی دنیا دن کالش برنجه حیوان کوردرک که طرفتاری کیک کپی
 و کوره لری صغرفدر مار و بوخاری قیونه مشابه کورانداریات

گردنی کپی بلند و قلاقاری و طوریاق قوی لاغی کپی با شواغری
و بودنی کیک کپی ایدی و جیانار سود کپی بیاض صغندر کوردی
بر دانه به ری و اردق طیر و قوشا و طاسا ک افواغی وار
سود کپی بیاض طاس کوردی و بر حرم ده
ایکی با پاغی لوردی که هیچ مثالی کوردی لما مش خسته
ده طاوق قدر و از اغری انسانی افزای قدر و قوی فک
ایکی قار شدن زیاده دران و بتون نار چچی رنگند ال
اولوپ سینه ستده صادی نقطه لری و از بزی کوردی بجه
فرنگی الفاظ ایله فریاده بشل دیار و نیچه کوردی کوردی
کوردی که خیران اولدق اخشام قریب و طفله
سرایه کلدک بعد الطعام بوردی حوضه ناظر پنجم لردن باغی
سیرایه لم دیدی و فتح باغیه باقدق اون
بیشکدن زیاده قناریل تزیین انیمشان و بر حمله
اورتالو روز و روزه و قمش و حوض کبریا
ایکی طرفه قندیلار دیزوپ عکسی صوبه اورمش بر غریب
قماش ایدی و اشتهاده انی کوردی بیاض شعله
بر سه پا ظاهر اولوپ اوزر نه بر شکل هلال هویدا و انک
اوستند

۷۶
اوستند بر قیاج پیدا اولدی و نادر مملکه بر کوفه
علامت اشادت ایدرمش بنم پادشاهزک علامتی
فرایشن بن ارادت یا چون اول شکل ساخته
انمشار و هین و یسارنده عظیم فستک
سنگاری اولوپ ایکی ساعت سیر
و قماش اولندی بیده شوال مملک
طوق پنجه کونی پار یسدر کت
و جانب و طنه عزیمت قلندی
دره کدار نمرده بجه
قرا و قصبات
سیرایه دل
ست قلعه
سنة کلاوی
ماه ذی
العقد
نکاون

در دین کونی قلیونه سواد اولوپ شهر ذی الحجه شریف

اون التاجي كوني داد السلطنة العلية ليمانه لنكراند اول
 وصول ملين واري يتدوق الفراغ من تحرير هذا التقرير
 سنة خمسة وثلاثون ومائة
 وال ف بک يوز او تو زيش شهر
 جازي الاخر في يوم ۴۹

۱۱۳۵
 ۸۹۲

المندس علي بن الاسلام تحرير في شهر ربيع الاول سنة خمس و مائة
 وعبد الفقيه الحقي صاحب المجموعة اللطيف كرمي سكر افندي
 يني فراجه از تاليف عز بورتق التقي

۵۴
 و ف

من ايج كرامه ايش بر احم بيه رفيق اولوب شيخ دقيقيه ديشكه بولده بركبير كود
 الذي منتهوا ولد قد بن اسماء بيلد و دغا او قود لصوره با بورد و دغا او قود لصوره با بورد
 او دم صبره قود سنه كل دغنه صكه دقيقيه سنه شيخ دقيقيه ديشكه بولده بركبير كود
 او اوليا كقيقيه نصدي ايتدي كرمي با هو الله شيخان نقيله مسيله شيخ سلامت بولوب
 رفيق عرق اولمشي عبرت غاير شير